

Lubuskie Aktualności Rolnicze

Doradca rolniczy
brzmi dumnie

Ekoschemat – prowadzenie produkcji
roślinnej w systemie IPR

Wrogowie
czy sprzymierzeńcy?

365FarmNet – Tak to działa!

Nie jest tajemnicą, że technologia wspiera rolników w efektywnym prowadzeniu gospodarstwa. Jak maksymalnie wykorzystać jej potencjał i zautomatyzować rutynowe działania? Teraz 365FarmNet oferuje unikalne szkolenia w nowatorskiej odsłonie, zdradzając wszystkie tajniki inteligentnej delegacji zadań oraz analizy danych. Pozbądź się stresu związanego z prowadzeniem dokumentacji, interpretacją wyników i obsługą maszyn. Pozwól sztucznej inteligencji zrobić to za ciebie!

Sprawne zarządzanie, efektywne działanie!

Dla tych, którzy rozpoczynają technologiczną optymalizację działań we własnym gospodarstwie oraz tych, którzy już sprawnie użytkują oprogramowanie wspierające automatyzację zadań. Niezależnie na jakim etapie wtajemniczenia aktualnie się znajdujesz, zainwestuj w szkolenia stworzone specjalnie z myślą o tobie.

Wybierz spośród wielu dostępnych ofert 365FarmNet, dopasowując tematykę pod swoje aktualne potrzeby. Praktyczne porady, nowe możliwości wykorzystania platformy, kameralne grupy szkoleniowe i doświadczeni eksperci. Wszystko po to, by pomóc ci usprawnić codzienne działania i w pełni wykorzystać aktualną technologię rolniczą.

Dla innowacyjnych rolników.

Czy wiesz, że obowiązkową dokumentację możesz poprowadzić z łatwością za pomocą prostej aplikacji? Sprawdź koniecznie 365Crop! Skorzystaj z wbudowanych narzędzi do sprawnego analizy pola oraz zapisuj istotne dla twojego gospodarstwa dane. Automatyzacja rutynowych zadań pomoże Ci odzyskać cenny czas.

Zarządzanie flotą bez tajemnic.

Automatyczna dokumentacja i analizy przy użyciu systemów 365Active i DataConnect pozwalają na cyfrowe zarządzanie flotą maszyn rolniczych, niezbędne przy modernizacji działań. Aby robić to jeszcze sprawniej, skorzystaj z tematycznych szkoleń i wykorzysta-

staj potencjał oprogramowania. Powierzenie zadań sztucznej inteligencji to najlepszy sposób, na precyzyjne wyniki i dokładne prognozy.

Twórz mapy aplikacyjne z 365FarmNet Crop View.

Chciałbyś tworzyć mapy aplikacyjne oparte na danych satelitarnych? Sporządzaj plany pobierania prób glebowych, czy mapy potencjału plonu i porównuj je bezpośrednio na platformie. O tak innowacyjnym zarządzaniu gospodarstwem, dowiesz się więcej podczas jednego ze szkoleń 365FarmNet. A warto, bo precyzja pozwoli Ci między innymi na odpowiednie zaplanowanie kolejnych wysiewów!

Skuteczna komunikacja z maszynami.

Wymiana danych między aplikacją, a maszynami nigdy nie była prostsza. Dzięki technologii możesz tworzyć zlecenia, porównywać dane, czy zarządzać liniami referencyjnymi. Wszystko po to, by zawiadywać gospodarstwem bez zakłóceń. Zostań ekspertem w tej dziedzinie i pozwól technologii działać!

Zindywidualizowane podejście do Twojego gospodarstwa.

Zmaganie się ze specyficznymi sytuacjami w gospodarstwie to nic nowego. Niekiedy indywidualne szkolenie z ekspertami jest więc najlepszym rozwiązaniem. Pozwoli ci dokładnie poznać wszystkie funkcje systemu i dopasować je do Twoich potrzeb. Wspólnie wykonane analizy danych gospodarstwa to solidna podstawa dla kolejnych usprawnień. Szkoleniowcy pokażą Ci jak korzystać z systemu i tworzyć dokumentację zgodną z wymaganiami prawnymi. Wszelkie pytania i potrzeby omówicie podczas rozmowy online, pracując bezpośrednio na Twojej platformie 365FarmNet.

MARTA ANDRZEJCZAK

Zapisy trwają!

Trwa limitowana edycja szkoleń w kameralnych grupach, stworzona przez ekspertów 365FarmNet.

To wyjątkowa okazja by poznać ofertę firmy oraz dowiedzieć się więcej o jej innowacyjnych programach. Skorzystaj z wartościowych porad i zasięgnij opinii specjalistów. Aby wziąć udział w akcji, zjazznij na www.365farmnet.com i zapisz się już dziś!

Lubuskie Aktualności Rolnicze WYDAWCA:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
RADA REDAKCYJNA:

Redaktor Techniczny:

Dariusz Golczyk

Redaktorzy Merytoryczni:

Iwona Kupińska, Tomasz Sakowicz,

Piotr Tyliczak, Jacek Stefanowicz

ADRES REDAKCJI:

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,

Kalsk 91, 66-100 Sulechów,

woj. lubuskie

tel. 68 385 20 91, e-mail: redakcja@lodr.pl

NIP: 927-16-03-749

KONTO:

Bank Gospodarstwa Krajowego

Oddział w Zielonej Górze

24 1130 1222 0030 2053 4720 0004

FOTO i PROJEKT OKŁADKI:

Dariusz Golczyk

SKŁAD KOMPUTEROWY:

Dariusz Golczyk

PRZYJMOWANIE OGŁOSZEŃ I REKLAM

tel. 68 385 20 91 lub 515 091 329

e-mail: redakcja@lodr.pl

Ogłoszenia drobne zamieszczamy bezpłatnie.

Przedsiębiorstwa i firmy placą zgodnie

z cennikiem dostępnym w Redakcji oraz

na stronie internetowej: www.lodr.pl

PRENUMERATA:

Prenumeratę można zamówić bezpośrednio

w Redakcji – tel. 68 385 20 91 lub 515 091 329

e-mail: redakcja@lodr.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam. Wydawca ma prawo odmówić zamieszczenia ogłoszenia i reklamy, jeżeli ich treść lub forma są sprzeczne z linią programową bądź charakterem pisma oraz interesem wydawnictwa LODR. Serwis fotograficzny własny i wolne media.

Oddano do druku 27 lutego 2023 r.

DRUK: Drukarnia TOP DRUK w Łomży

NAKŁAD: 1200 egz.

CENA: 7,00 zł

Drodzy Rolnicy

W marcu Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w dalszym ciągu będzie prowadził szkolenia w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna”. Równolegle do tych szkoleń rozpoczęliśmy, w związku z nowym planem strategicznym na lata 2023 – 2027, szkolenia z ekoschematów, które będą warunkowały płatności obszarowe. Od 15 marca do 15 maja ARiMR we wszystkich biurach powiatowych będzie przyjmować wnioski na dopłaty, stąd prosba do Was, drodzy rolnicy, aby nie zostawiać tej czynności „na ostatnią chwilę”. Warto zdecydowanie wcześniej udać się do naszych doradców w celu wypełnienia i przesłania wniosku. Jak już nadmienilem, są to nowe zasady wnioskowania o płatności i trzeba spełnić określone warunki, aby tę płatność otrzymać. Czas potrzebny doradcy na wypełnieniu wniosku jest niezbędny, aby mógł w nowym działaniu właściwie i kompetentnie Was obsłużyć.

Zachęcam również wszystkich Państwa do udziału w naszym Kiermaszu Wielkanocnym w Kalsku, który odbędzie się 31 marca i 1 kwietnia. Polecam także śledzenie relacji z działań Kół Gospodyń Wiejskich i ich szkoleń. W tym numerze przedstawiamy Koło Gospodyń Wiejskich z Nietoperka.

■ **Wojciech Szadel**
Dyrektor
Lubuskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego

LODR
KALSK

K I E R M A S Z

Wielkanocny

**w LUBUSKIM OŚRODKU
DORADZTWA ROLNICZEGO w KALSKU**

od 8:00 do 14:00

31 marca (piątek)

- Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych,
- Warsztaty plastyczne dla dzieci o tematyce wielkanocnej,
- Prezentacja „Wspólnej lubuskiej palmy wielkanocnej”.

1 kwietnia (sobota)

- Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych,
- Warsztaty dla dzieci „Wyplatamy świąteczny koszyczek”,
- Rodzinne warsztaty „Szyjemy wielkanocnego zajęczka”,
- Rozstrzygnięcie konkursu dla Kół Gospodyń Wiejskich „Na najlepszą tradycyjną potrawę wielkanocną”,
- Prezentacja „Wspólnej lubuskiej palmy wielkanocnej”.

AKTUALNOŚCI

Doradca rolniczy brzmi dumnie	5
100 litrów krwi na 100-lecie...	7

W POLU I GOSPODARSTWIE

Zalety uprawy owsa	8
Efektywność nawożenia mineralnego	10
Uwaga na chowacze o słodyszeki	12
Rok w pasiece – marzec	14
Zmiany w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt	16
Ekoschemat – Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie IPR	18
Drewniane materiały opakowaniowe	19

EKOLOGIA

Zasady ekologicznej uprawy roślin strączkowych	20
--	----

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Produkcja zwierzęca gospodarstwa ekologicznego w Planie do IPR	21
Lista odmian zalecanych do uprawy w 2023 roku	22
Wrogowie czy sprzymierzeńcy...	24

SIR

Nasi innowacyjni górą	26
Szwedzka prasa o lubuskich rolnikach	28

LUBUSKIE WARTO UWAGI

Rezerwat „Pawski Ług”	29
Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Kolsko	30
Lubuski Produkt Regionalny – Wojnowska ryba na kwaśno	32
Kiełb – ryba miesiąca	33
KGW w Nietoperku – bo siła tkwi...	34
Pałac Mierzęcín – tradycja i nowoczesność	36

W MOIM OGRODZIE

Projekt ozdobnej rabaty – styl rustykalny czy nowoczesny	44
Kalendarz biodynamiczny na kwiecień	40
Bób	40

INFORMACJE

Meteo-wiadomości	41
Terminarz szkoleń	42

ROZRYWKA

Krzyżówka	43
Rebus	43

INFORMACJE RYNKOWE

Informacje rynkowe i ogłoszenia drobne	46
--	----

radio zachód

Doradca rolniczy brzmi dumnie

Jan Gembara,
zastępca dyrektora LODR,
wcześniej doradca rolniczy

W doradztwie rolniczym jestem od 18 lat. Zaczynałem w PZDR Zielona Góra, kiedy siedzibę mieliśmy jeszcze w Sulechowie. Ale z rolnictwem jestem związany praktycznie przez całe życie. Przez lata pracy od podstaw w rolnictwie, aż do funkcji zastępcy dyrektora mam pełen przegląd tego, jak sytuacja w rolnictwie ulegała zmianom. I mogę z całą pewnością powiedzieć, że na przestrzeni lat doradztwo rolnicze się zmieniło diametralnie.

Zmieniło się doradztwo, ale chyba przede wszystkim zmieniła się rola doradców?

Oj tak. Wystarczy zauważyć, że przez wiele lat cała praca doradców opierała się o papierowe wersje dokumentów. Dzisiaj to przede wszystkim elektronika, Internet, szybki kontakt z rolnikiem, laptopy, telefony komórkowe... Kontakt z rolnikiem jest zupełnie inny. Trudno sobie wyobrazić, jak mielibyśmy pracować bez tych narzędzi. Jak pomyśleć, że miałbym teraz na przykład wszystkie wnioski do Agencji składać w wersji papierowej, potem ewentualnie poprawiać też na papierze? Można powiedzieć, że nie rewolucja, ale na pewno ewolucja nastąpiła na przestrzeni tych kilkunastu lat. Ale są to zmiany, które wpływają korzystnie na pracę doradców i pracowników Ośrodka. Przede wszystkim ze względu na to, że kontakt z rolnikiem jest o wiele prostszy.

A gdyby Was, doradców rolniczych zabrakło. Rolnicy poradziłoby sobie?

Spora część tak. Ale myślę, że nie wszyscy. Dla przykładu, kiedy przechodziliśmy z wersji papierowej na wersję elektroniczną, to były obawy, że nie wszyscy rolnicy z tym sobie poradzą. I faktycznie, kiedy wchodził eWniosek, potem eWniosekPlus mieliśmy pełne ręce roboty. Wprowadzaliśmy na bieżąco wszystkie działki od podstaw. Teraz to procentuje, bo bazujemy na arkuszach. Ale pierwsze kroki wejścia w elektroniczne wnioski były trudne dla dużej części rolników. Teraz wchodząc na konto rolnika mamy już wszystko pod ręką – szablony, mapy, wszelkie aktualizacje.

Trzeba też zaznaczyć, że każdego roku w zasadach wypełniania wniosków zachodzą zmiany. Doradcy jako pierwsi muszą się z nimi zapoznać.

Dokładnie tak. W tym roku nie będzie inaczej. Między innymi dlatego zaplanowaliśmy już wspólnie z Agen-

cją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dużą akcją szkoleniową dla rolników. Być może będą tacy, którzy poradzą sobie z wnioskiem. Ale myślimy przede wszystkim o szkoleniu z planu strategicznego, gdzie pojawiło się dużo zmian i chcielibyśmy, aby rolnik z pełną świadomością podchodził do swojej pracy i obowiązujących przepisów i wnioskował o to, co jest w stanie zrobić. Jakie zabiegi w gospodarstwie musi wykonać, aby otrzymać maksymalną płatność. I to będzie naszym zadaniem, aby rolników do tego przekonać i powiedzieć im jak to mają zrobić.

Nie będzie nadużyciem, jak powiem, że doradztwo rolnicze to odpowiedzialne zajęcie?

Oczywiście jest to bardzo odpowiedzialne zajęcie, gdyż zdajemy sobie sprawę, że przykładowo podczas wypełniania wniosku zdarzy nam się błąd, to skutkuje to na przykład obniżoną płatnością dla rolnika. Tym bardziej, że rolnik oczekuje, iż kiedy przyjdzie do doradcy to ma pewność, że wniosek będzie miał dobrze zrobiony.

A rolnicy chętnie współpracują, czy raczej oczekują i żądają?

W zdecydowanej większości rolnicy współpracują. Przekazują nam maksymalnie dużo informacji o swoim gospodarstwie, o swoich potrzebach, oczekiwaniach. Są otwarci. Ale to także rola doradcy, aby przekonać rolnika do takiej otwartości i w pewien sposób „wyciągnąć” od niego konieczne informacje. Być może rolnik o wszystkim nie wie, a my chcemy przekazać mu tę wiedzę. Do tego jednak niezbędne są pełne informacje dotyczące danego rolnika i jego gospodarstwa. Tak więc raczej te informacje otrzymujemy, no chyba, że rolnik o pewnych sprawach

po prostu zapomni. Albo na przykład pomyli uprawy. Doradca jest też od tego, aby taki błąd wychwycić.

Odnoszę też wrażenie, że bycie doradcą to też trochę bycie psychologiem, który musi dotrzeć do swojego rolnika. To nie jest łatwe zadanie.

To jest prawda. Ale ważne jest też to, aby wzbudził zaufanie u rolnika. Bo na tym bazujemy. Powiem szczerze – zaczynałem ponad 18 lat temu swoją przygodę z doradztwem i z wieloma „moimi” rolnikami mam kontakt do dziś. I są przypadki, że te początkowo służbowe znajomości zamieniły się w zażyłości koleżeńskie. Od wielu rolników otrzymywałem zaproszenia na wesela, chrzciny, czy inne uroczystości rodzinne. Przez lata utworzyła się wręcz przyjacielska więź. Pomagając przy wnioskach, księgach rachunkowych i innych tematach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego stajemy się prawie członkiem rodziny. Praktycznie wszystko o tych rolnikach wiemy. O jego rodzinie, gospodarstwie. Wszystko wiemy. Ale bardzo ważne jest, powtarzam – bardzo ważne, abyśmy tego zaufania, którym rolnik nas obdarzył, w żaden sposób nie nadużyli i nie utracili. Po tem jest to bardzo ciężko odbudować. Na tę kwestię uczulamy także młodych pracowników, którzy przychodzą do doradztwa.

Wspomniał Pan o młodych pracownikach. Jak to wygląda? Garną się do pracy doradczej?

No niestety nie. Mamy sporo wolnych miejsc. Kilku pracowników poszukują też nasze Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego. Z każdym zainteresowanym pracą u nas chętnie porozmawiamy i się spotkamy. Praca jest odpowiedzialna, ale bardzo ciekawa, więc zachęcam. Wysyłamy zapotrzebowania do wyższych uczelni, szkół rolniczych w regionie, dla których organizujemy specjalne spotkania. W listopadzie ubiegłego roku odbyła się w Kalsku ciekawa konferencja „Rolnik – zawód przyszło-

ści”, na którą zaprosiliśmy uczniów szkół rolniczych z naszego regionu. W ten sposób prezentujemy się też jako Ośrodek Doradztwa Rolniczego i zachęcamy młodych ludzi do współpracy. Również mieszkańców obszarów wiejskich, którzy swoje doświadczenie mogą przełożyć na współpracę z rolnikami. Tacy doradcy są również dobrym przykładem dla innych rolników.

Co jeszcze poza otwartością, czy umiejętnościami psychologa powinien posiadać dobry doradca rolniczy?

Przede wszystkim wiedzę rolniczą. Bez tego ani rusz. Co prawda nowy doradca nie posiada doświadczenia, ale tym podzielią się starsi pracownicy i sam z biegiem lat doświadczenia nabierze. Młody doradca nigdy nie jest pozostawiony sam. Zawsze ma starszego kolegę, jest pod jego opieką, jakby pod parasolem. Często pierwsze wizyty u rolników odbywają się wraz z innym, starszym, doświadczonym doradcą. Oczywiście musi to być człowiek uczciwy, otwarty, który nie boi się spotkania z innym człowiekiem, musi posiadać w sobie duże pokłady wyrozumiałości i empatii nawet. Czasem rozmowy z rolnikami bywają trudne.

A zawsze te rozmowy z rolnikami dotyczą rolnictwa?

Nie! Często rolnik chce się podzielić swoimi problemami, o których nie ma komu opowiedzieć. Zdarzył się nawet przypadek, kiedy rolnik prosił o porady sercowe... Pewien rolnik miał poważne zamiary wobec jednej z moich znajomych i podczas rozmowy ze mną po prostu szukał porady co ma zrobić... I powiem szczerze, że byłem tym zaskoczony, ale z drugiej strony pomyślałem, że taki rolnik, to musi mieć do mnie zaufanie! Dzięki temu zrozumiałem jak ważną jestem dla rolnika osobą, jakie wzbudzam zaufanie. I chyba ta rozmowa dotycząca porad sercowych dała mi większą satysfakcję, niż niejedna celna porada rolnicza (śmiech...).

A chociaż trafna była to porada sercowa?

No tak, ta okazała się trafna... Na szczęście. (śmiech) Później nawet po dziękowanie otrzymałem. Ale były też pytania nazwijmy to „pozarolnicze”, na które nie znałem dobrej odpowiedzi i od razu o tym rolnikowi mówiłem. W każdej sytuacji trzeba z rolnikiem być szczerym i uczciwym.

Biorąc pod uwagę to o czym teraz Pan nam opowiada z szerokim uśmiechem, a z drugiej strony widząc Pana biurko, z każdej strony obłożone dokumentami... Nie tęskni Pan za bezpośrednimi spotkaniami z rolnikami? Nie żal? Czy jednak za biurkiem lepiej?

Tęsknię za nimi i jeżdżę do nich! Co prawda moja rola jest ograniczona, bo nie podpisuję już z rolnikami umów, ale myślę, że praca doradcy nigdy ze mnie nie wyjdzie. To już we mnie pozostanie na zawsze. Z żadnego rolnika nie zrezygnowałem i co ważne żaden rolnik nie zrezygnował ze mnie. Trudno jest to połączyć z dyrektorem, ale ja nie umiem odmówić, więc wszyscy, którzy się zwracają o pomoc tę pomoc ode mnie otrzymają. Czasem kosztem mojego czasu wolnego, po południu czy w weekend.

Mamy rok stulecia doradztwa rolniczego w Polsce. Czego możemy życzyć doradcom?

Przede wszystkim dobrych kontaktów z rolnikami. Jeśli to będzie, to będzie też satysfakcja z pracy. A jeśli będzie satysfakcja z pracy, to chętnie będziemy tę pracę wykonywać, a to z kolei przełoży się na dobry kontakt i współpracę z rolnikiem. I tak oto koło dobrego doradcy nam się zamyka (śmiech).

Dziękuję za rozmowę.

■ Jacek Stefanowicz

100 litrów krwi na 100-lecie doradztwa rolniczego w Polsce

W tym roku obchodzimy 100-lecie doradztwa rolniczego w Polsce. Przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi powstał specjalny zespół ds. ogólnopolskich obchodów tego jubileuszu. Zadaniem zespołu jest przygotowanie imprez okolicznościowych oraz ich koordynacja w poszczególnych Ośrodkach Doradztwa Rolniczego w Polsce. Jedną z oficjalnych akcji koordynowanych przez ww. Zespół jest akcja zaproponowana przez Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku. Nosi ona wymowny tytuł „100 litrów krwi na 100-lecie doradztwa rolniczego w Polsce”. Akcja zbiórki krwi będzie prowadzona praktycznie przez wszystkie Ośrodki Doradcze w Polsce. Przede wszystkim za sprawą krwiobusów, które zawitają na największe, organizowane przez ODR-y imprezy – targi, kiermasze, wystawy.

W Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego taka akcja poboru krwi odbędzie się podczas wiosennych Targów Rolniczych w Kalsku, 27 maja (sobota). Każdy chętny będzie mógł tego dnia odwiedzić krwiobus Ziolo-

nogóskiego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, ustawiony na terenie targowym. Za oddaną krew, poza satysfakcją, każdy uczestnik akcji zostanie nagrodzony przez LODR drobnym upominkiem.

Jeśli jednak nie planujecie wizyty w Kalsku podczas wiosennych Targów, wystarczy odwiedzić jakiegokolwiek centrum krwiodawstwa w Polsce i na hasło „ODR” oddać krew. My oczywiście namawiamy, wszystkich – rolników, ich rodziny, mieszkańców obszarów wiejskich oraz oczywiście doradców, aby odwiedzić Centrum w Zielonej Górze, które mieści się przy ul. Zyty 21. Zebrana w ten sposób krew zostanie zapisana jako dar rolników, ludzi wsi i doradców rolniczych z okazji 100-lecia doradztwa. W kolejnych wydaniach Lubuskich Aktualności Rolniczych będziemy informowali o postępach akcji i aktualnej ilości krwi zebranej w naszym regionie i całej Polsce.

■ Jacek Stefanowicz

**XXX
Targi
Rolnicze
Glisno 2023
20-21.05.2023**

**XXIX
Targi
Rolnicze
AGRO-TARG
Kalsk
27-28.05.2023**

**XX
Targi
Rolnicze
Jesień
w Gliźnie
10.09.2023**

**XIII
Kiermasz
Ogrodniczy
Kalsk
17.09.2023**

**Więcej informacji
na stronie
www.lodr.pl
w zakładce targi**

Zalety uprawy OWSA

*Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl*

Owies jest jedną z najstarszych roślin uprawnych. Przed pojawieniem się na naszym kontynencie ziemniaków był jednym z głównych źródeł pożywienia dla ludzi w Środkowej i Wschodniej Europie. Jednak w ostatnich latach uprawa owsa ograniczała się do produkcji pasz dla koni lub w mieszankach, także dla innych zwierząt. Ta sytuacja zaczyna jednak ulegać zmianie za sprawą wzrostu zainteresowania zdrowym trybem życia, który powoduje, że coraz więcej osób docenia walory zdrowotne tego zboża.

Owies jest rośliną fitosanitarną

Jedną z największych zalet owsa jest jego wartość przedplonowa, szczególnie w płodozmianach z dużym udziałem zbóż. Owies nie jest porażany przez choroby podsuszkowe, które atakują inne zboża. Ponadto nie stanowi również pomostu do ich

Uprawa owsa nie cieszy się obecnie dużą popularnością, chociaż nie zawsze tak było... Zboże to ma kilka ciekawych cech i walorów, które sprawiają, że warto rozważyć wprowadzenie go do zmianowania.

przenoszenia na rośliny następne. Z tego względu jest bardzo dobrym przedplonem dla innych zbóż, szczególnie pszenicy ozimej. Korzenie owsa produkują alkaloid, skopolatynę, która hamuje rozwój patogenów wywołujących choroby podstawy źdźbła. Włączenie owsa do zmianowania przyczynia się do znacznego ograniczenia patogenów chorobotwórczych w glebie i zmniejszenia presji chorób w uprawach następnych.

Konkurencyjny wobec chwastów

Za sprawą wczesnego terminu siewu oraz szybkiego początkowego wzrostu, owies charakteryzuje się niską podatnością na zachwaszczenie. Ponadto tworzy długie, bogato ulistnione źdźbła, przez co szybko zacienia glebę i ogranicza wzrost chwastów. Uprawa owsa powoduje ograniczenie

ilości chwastów nie tylko w sezonie wegetacyjnym, ale także w uprawach następnych. W dobrze ułożonym płodozmianie zdarza się, że nie potrzebny jest nawet zabieg herbicydowy. To sprawia, że zboże te świetnie nadaje się do uprawy w systemie rolnictwa ekologicznego.

Niskie wymagania termiczne

Ta właściwość pozwala na wysiewanie owsa już w pierwszej dekadzie marca, a przy sprzyjających warunkach nawet szybciej. Lubi chłodną i wilgotną pogodę, a niskie temperatury pozytywnie wpływają na ukorzenienie roślin. Owies kiełkuje już w 2-3°C i nie strasze mu wiosenne przymrozki. Doskonale wykorzystuje również zapasy wody w glebie zgromadzone przez okres zimy.

Niewielkie wymagania glebowe

Silny system korzeniowy sprawia, że owies doskonale radzi sobie nawet na gorszych stanowiskach. Roślina jest w stanie pobierać trudno dostępne składniki, niedostępne dla innych zbóż, a także wykazuje dużą tolerancję na niskie pH gleby. Uprawa udaje się nawet na stanowiskach o kwaśnym odczynie, chociaż plony będą lepsze na glebach o pH zbliżonym do obojętnego. Zakres odczynu gleby dla uprawy owsa to pH 4,5-7,2.

Niższe nakłady

Ze względu na dużą konkurencyjność wobec chwastów, a także wyższą odporność na choroby i mniejszą presję szkodników oraz niższe nawożenie mineralne, uprawa owsa jest tańsza niż innych zbóż. Na 1 t ziarna oraz odpowiadającą jej ilość słomy roślina pobiera ok. 20-26 kg N, 13 kg P_2O_5

oraz 32 kg K_2O . Owies ma wyższe wymagania pokarmowe w stosunku do innych zbóż, ale za sprawą silnego systemu korzeniowego jest w stanie pobrać składniki pokarmowe występujące w glebie w trudno dostępnych dla roślin formach.

Nie same zalety

Pomimo wszystkich wymienionych wcześniej zalet jest kilka czynników, które powodują, że owies wciąż nie jest zbyt często uprawiany na naszych polach. Jednym z nich są stosunkowo niskie plony, które przy ekstensywnej uprawie nie przekraczają 3 t/ha, a przy wyższym poziomie agrotechniki 4-5 t/ha. W połączeniu z niską ceną ziarna, przeważnie ponad dwukrotnie niższą w porównaniu do pszenicy, jego uprawa nie

przynosi dużych zysków. Ponadto owies ma duże wymagania wodne, jest nawet takie stare przysłowie „Siej owies w błoto, będziesz zbierał złoto”. Okresem krytycznym zapotrzebowania na wodę jest strzelanie w źdźbło i kłoszenie. Niewielkie zapasy wody glebowej po zimie i często występujące w naszym regionie susze sprawiają, że owies potrafi być zawodny. Rozwiązaniem tego problemu może być jednak uprawa owsa ozimego, o którym pisaliśmy w jednym z wcześniejszych numerów. Innym problemem jest tendencja do osypywania się ziarna, jeśli zostawimy go na polu zbyt długo. Dotyczy to szczególnie odmian nieoplewionych i daje o sobie znać głównie w wypadku wystąpienia nawałnych deszczy, wichur czy gradobicia. Ostateczną decyzję, czy warto włączyć owies do zmianowania we własnych gospodarstwach, zostawiamy naszym czytelnikom. Jednak zachęcamy do uprawy tego zboża, szczególnie w przypadku monokultur zbożowych oraz w produkcji ekologicznej.

Efektywność nawożenia mineralnego

Agnieszka Woźniak
PZDR Żary
agnieszka.wozniak@lodr.pl

Pierwszym i najprostszym zabiegiem, który na pewno zwiększy wykorzystanie składników z nawozów, jest wapnowanie. Istnieje zależność: im zakwaszenie gleb jest większe (pH poniżej 5,5), tym niższa jest dostępność składników pokarmowych i zwiększone ich wymywanie. Optymalny odczyn (pH 5,5-6,5) decyduje zatem o szybkości uwalniania składników pokarmowych z nawozów mineralnych.

Tab. 1. Czynniki wpływające na efektywność nawożenia

NATURALNE	AGROTECHNICZNE
Woda – stopień wymywania pierwiastków	Odczyn gleby – wapnowanie
Przebieg pogody – nierównomierny rozkład opadów	Dobór roślin i odpowiedni płodozmian
Niska retencja gleby	Zawartość próchnicy w glebie
Stres wywołany przez patogeny (choroby grzybowe)	Wysiew poplonów
Faza rozwojowa roślin	Terminy i podział dawek nawozu
	Stan odżywienia innymi składnikami
	Forma nawozu

Wykorzystanie składnika z nawozu jest zróżnicowane w zależności od pierwiastka i w przybliżeniu wynosi:

- dla azotu ok. 50%
- dla fosforu ok. 25%
- dla potasu ok. 60%

Wykorzystanie azotu

Forma amonowa

Nawóz	Uprawa	Kiedy nawozić
siarczan amonu, fosforan amonu	ziemniak, kukurydza	przedsiewnie

Forma preferowana przez młode rośliny, dobrze działa w niskich temperaturach. Przeznaczona bardziej na gleby lekkie i średnie. Na gleby

ciężkie – tylko na te o uregulowanym odczynie, ponieważ siarczan amonu silnie zakwasza ziemię.

Forma azotanowa (saletrzana)

Nawóz	Uprawa	Kiedy nawozić
saletra: amonowa*, potasowa, wapniowa	burak cukrowy, oziminy, sałata, pomidor, ogórek	pogłównie; przedsiewnie tylko bezpośrednio przed uprawką
*saletra amonowa zawiera formę saletrzaną i amonową		

Forma azotu najszybciej działająca, lepiej działa w wyższych temperaturach i nie ma potrzeby mieszania jej z glebą. Jest to typowa forma pogłówna. Czas efektywnego stosowania tej formy azotu jest bardzo krótki. Wpływa korzystnie na pobieranie przez rośliny potasu, magnezu i wapnia. Natomiast jej nadmiar ogranicza pobieranie fosforu i żelaza, ponieważ powoduje silne zakwaszenie gleby. Dlatego zaleca się stosowanie soli potasowej na ok. 4 tygodnie przed siewem nasion, jeśli bierzemy pod uwagę wysiew formy saletrzaney. Należy uważać, ponieważ stosowanie tej formy azotu jesienią i bardzo wczesną

wiosną to szybkie rozhartowanie roślin i ograniczenie rozwoju systemu korzeniowego.

Forma amidowa (forma wolno działająca, uniwersalna)

Nawóz	Uprawa	Kiedy nawozić
mocznik z inhibitorem ureazy, nitrofoski	warzywa okopowe, kukurydza, oziminy, drzewa i krzewy owocowe	przedsiewnie, pogłównie

Polecana do wiosennego nawożenia roślin i niezastąpiona do jesennego nawożenia ozimin, ponieważ nie powoduje rozhartowania roślin. Forma amidowa przeznaczona jest na gleby lekkie i średnie. Mocznik powoduje najmniejsze zasolenie gleby i można stosować go podczas zabiegów ochronnych roślin. Stosowanie pogłównie przy nawożeniu rzepaku i zbóż ozimych, przy zachowaniu odpowiedniego terminu tj. co najmniej 2 tygodnie przed ruszeniem wiosennej wegetacji roślin.

Aby w oziminach ograniczyć częściowo straty azotu z gleby, najkorzystniej jest podzielić dawkę N na 2 lub 3 części. Zmniejsza to ryzyko strat składnika w przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków pogodowych jak susza, a w razie potrzeby umożliwia korektę nawożenia azotem w okresie wegetacji.

Na przykład, pszenica ozima należy do roślin silnie reagujących na nawożenie azotem – tutaj I dawkę wiosenną można wysiać w postaci nawozów kompleksowych typu nitrofoski (zawierające również fosfor i potas). Jednak w zbożach jarych ze względu na krótki okres wegetacji warto zrezygnować z dzielenia dawki.

Wodny roztwór saletrzano-mocznikowy

Nawóz	Uprawa	Kiedy nawozić
RSM	zboża ozime i jare, rzepak, ziemniak, burak cukrowy, kukurydza, uprawy warzywnicze i sadownicze	przedsiewnie, pogłównie

RSM zawiera wszystkie dostępne formy azotu (azotanową, amonową, amidową) w korzystnych proporcjach

i może być stosowany na wszystkie rodzaje gleb. Ma płynną formułę ułatwiająca równomierną aplikację. Można aplikować go w szerokim przedziale czasowym, począwszy od wczesnowiosennych terminów nawożenia.

Wykorzystanie fosforu

Najbardziej korzystne jest stosowanie granulowanych nawozów, łatwo rozpuszczalnych i przyswajalnych np. fosforan amonu. Jest to nawóz kompleksowy, który poza fosforem zawiera w swoim składzie azot saletrany. Nie wolno go stosować pod oziminy, ponieważ powoduje rozhartowanie roślin. Przeznaczony jest raczej do przedsiewnego, wiosennego nawożenia roślin jarych. Najważniejsze jest dobre zaopatrzenie roślin we wczesnych fazach rozwojowych, kiedy ich rozwój jest najbardziej dynamiczny. Główna ilość pobieranego P przypada na okres przed kwitnieniem (u zbóż do fazy kłoszenia, u kukurydzy do fazy 11 liścia, u okopowych 2-3 miesiąc wegetacji).

Fosfor bardzo słabo przemieszcza się w glebie, dlatego nie jest wymywany w głębsze warstwy. Badania wykazały, że ten pierwiastek najlepiej pobierany jest z warstwy 10-40 cm. Jeśli chcemy zastosować nawóz na bazie fosforów, to ważne jest ich głębokie wymieszanie z glebą.

Wykorzystanie potasu

Im cięższa gleba tym trudniej pobierany jest przez korzenie roślin. Lepiej pobierany jest przy dobrym uwilgotnieniu, wyższej temperaturze i prawidłowym odczynie. Co ważne, nawozy potasowe, powinny być stosowane regularnie, ponieważ na glebach bardzo wyczerpanych z tego pierwiastka następuje tak silne jego wiązanie, że roślina nie jest w stanie z niego skorzystać. Z drugiej strony należy uważać, bo nadmierna dawka nawozu potasowego wpływa na zasolenie gleby, szczególnie tych niskoprocenowych. Wtedy powinny być one zastosowane z dużym wyprzedzeniem przed siewem lub sadzeniem.

Potas wymyty z warstwy ornej do głębszych warstw może być później częściowo wykorzystany przez rośliny o głębszym systemie korzeniowym. Warto więc co kilka lat wysiać rzepak, który przetransportuje głębiej zatrzymany potas i stworzy dobre stanowisko np. pod zboża. Uprawy wieloletnie nawozić wczesną wiosną.

Ogólnie rzecz biorąc, większość upraw zaleca się nawozić wysokoprocenowym nawozem np. solą potasową lub kompleksowymi typu „polifoska”.

Podsumowanie

Azot musi być stosowany w zbilansowanych dawkach. Dokarmianie dolistne jest efektywne, jednak nie zastąpi podstawowego nawożenia doglebowego – przedsiewnego i pogłównego. Najbardziej efektywne nawożenie fosforem to zastosowanie nawozu przedsiewnie, uregulowanie odczynu (pH między 5,0-6,5). Najwyższą efektywność nawożenia potasem uzyskuje się, gdy sól potasowa jest równomiernie rozsiana na polu i wymieszana z 10-20 cm warstwą gleby. Fosfor i potas wskazane jest wysiewać już jesienią, z wyjątkiem gleb bardzo kwaśnych. Podstawą efektywnego wykorzystania składników z nawozów jest przede wszystkim przestrzeganie zasad zrównoważonego nawożenia, które „zabezpieczają” wielkość i jakość plonów, a z drugiej strony nie prowadzą do zanieczyszczenia wód.

Źródło:

1. dr hab. Renata Gaj – Efektywne wykorzystanie składników mineralnych z nawozów we współczesnym rolnictwie, CDR Brwinów, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, 2013
2. dr inż. Adam Grześkowiak – Vademecum nawożenia, Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A., 2016

Uwaga na chowacze i słodyszki

W uprawie rzepaku mamy do czynienia z wieloma szkodnikami, które są w stanie doprowadzić do strat w plonie sięgających nawet kilkudziesięciu procent. Największe zagrożenie dla plantacji w okresie wiosennym stanowią chowacze todygowe oraz słodyszek rzepakowy.

Tomasz Sakowicz
LODR Kalsk
t.sakowicz@lodr.pl

Podstawą jest monitoring upraw

Szkodniki pojawiają się na plantacjach rzepaku już wczesną wiosną. Czynnikiem decydującym o powodzeniu zabiegu insektycydowego jest wykonanie go w odpowiednim terminie. Podstawą jest prowadzenie na polu obserwacji w celu oceny zagrożenia. Do tego celu świetnie sprawdza się metoda 'żółtych naczyń'. Polega ona na ustawieniu na polu żółtych naczyń (miski, pojemniki) z wodą, do których wpadają owady przyciągnięte żółtym kolorem. Można również posłużyć się żółtymi tablicami lepowymi, których stosowanie jest jednak bardziej uciążliwe. Regularne obserwacje takich

pułapek pozwalają monitorować na bieżąco czy na polu nie pojawiły się szkodniki. W celu ustalenia poziomu zagrożenia stosuje się tzw. progi szkodliwości. Są to liczebności owadów w przypadku których straty plonu będą na tyle wysokie, że opłacalne jest ich zwalczanie. Warto stosować tę metodę szczególnie w odniesieniu do chowaczy, które swojej nazwy nie zawdzięczają przypadkowi i czasami trudno zauważyć ich obecność na plantacji. Stosując żółte naczynia należy pamiętać o:

- umieszczeniu ich na wysokości wierzchołków roślin,
- ustawieniu przynajmniej 20 m od granicy pola,
- przy niskich temperaturach zamiast wody stosować np. zimowy płyn do spryskiwaczy,
- kontrolować naczynia regularnie, najlepiej o tej samej porze,

- naczynia napełnić do połowy, dodać kilka kropel płynu do mycia naczyń w celu obniżenia napięcia powierzchniowego.

Od kiedy zaczynamy monitoring rzepaku?

Chowacze są małymi chrząszczami wielkości 2,5 – 4,0 mm. Larwy tych

chrząszczy żerują na roślinach oraz w ich wnętrzu. W wyniku powodowanych przez nie uszkodzeń może nastąpić zahamowanie wzrostu roślin, żółknięcie oraz załamywanie się liści. Pierwszych pojawów chowaczy łądowych należy się spodziewać na przełomie lutego i marca. W tym czasie najlepiej wystawić naczynia na polu od strony spodziewanego nalotu. W warunkach ciepłej zimy, już pod koniec stycznia, na plantacji może pojawić się chowacz brukwiaczek. Może on zaatakować plantacje już przy wzroście temperatury do 6°C. Jego larwy żerując na łądych tworzą niewielkie rany wielkości ok. 1 mm, które stanowią drogę dla infekcji przez patogeny chorobotwórcze. W wyniku uszkodzeń łądy pękają, co prowadzi do przedwczesnego dojrzewania i osypywania się nasion. Chowacz czterozębny pojawia się trochę później, najczęściej na początku kwietnia. Może on zagrażać nalotami przez długi okres, aż do czasu na krótko przed kwitnieniem. Jego larwy żerują wewnątrz łądy, co prowadzi do ich deformacji i pęknięcia. Szkodnik uszkadza również pędy boczne, ogonki liściowe i szyjki korzeniowe roślin. Oprysk powinniśmy wykonać jeśli liczba szkodników w naczyniu przekroczy próg szkodliwości. Dla

chowacza brukwiaczka próg szkodliwości to 10 chrząszczy w naczyniu w okresie 3 dni lub 2-4 chrząszcze na 25 roślinach. Próg szkodliwości dla chowacza czterozębnego wynosi 20 chrząszczy w naczyniu w okresie 3 dni lub 6 chrząszczy na 25 roślinach. Oczywiście przy dużym wzroście nasion rzepaku w ostatnich latach opłacalne będzie zwalczanie szkodników nawet przy niższym nasileniu.

pączkowania przedłuża się. W takiej sytuacji może dojść do bardzo dużych strat. Próg szkodliwości dla słodyszka rzepakowego wynosi 1-2 chrząszczy na roślinie przy zwartym kwiatostanie lub 3-5 chrząszczy w wypadku luźnego kwiatostanu.

Uwaga na pszczoły!!!

Wykonując zabiegi środkami ochrony roślin, szczególnie tymi

Kolejne są słodyski

Słodysek rzepakowy jest niewielkim chrząszczem osiągającym rozmiary 2-3 mm, koloru czarnego z metalicznym granatowym lub ciemnozielonym połyskiem. Na plantacjach pojawia się, gdy temperatura przekroczy 15°C. Największe straty powodują chrząszcze, które przegryzają pąki w celu dostania się do pyłku kwiatowego. Ponadto samice składając jaja również uszkadzają pąki kwiatowe. W okresie kwitnienia słodysek nie stanowi już zagrożenia. Niestety, wyrządzone wcześniej szkody prowadzą do znacznego spadku plonu nasion. Najgroźniejsze jest wczesne pojawienie się słodyszka, gdy z powodu chłódów rzepaki rozwijają się wolno, a faza

zaklasyfikowanymi jako groźne dla pszczoł, należy zachować szczególną ostrożność. Najlepiej unikać wykonywania oprysków od momentu otwarcia pierwszych pąków kwiatowych do końca kwitnienia roślin. Uważamy również jeśli na polu lub w jego sąsiedztwie znajdują się kwitnące chwasty. W sytuacji gdy jednak jesteśmy zmuszeni do wykonania oprysku czekamy z jego wykonaniem do zakończenia oblotu pszczoł. Warto również utrzymywać kontakt z lokalnymi pszczelarzami aby informować się wzajemnie o wykonywanych zabiegach i miejscu ustawienia uli.

Rok w pasiece – marzec

Już czuć wiosnę

Czas na kolejne prace przy naszych małych przyjaciółkach. Pogoda coraz piękniejsza, chociaż tej zimy można powiedzieć, że cały czas mieliśmy dłuższą jesień, a nawet wiosenny klimat, ponieważ pierwszy dzień roku przywitał nas szesnastoma stopniami. Zapewne wszyscy pszczelarze zanotowali intensywne loty pszczół. Nastąpiło również zimowe wypróżnianie, pszczoły nie wypróżniają się w ulu, przy mroźnej zimie wytrzymują aż do wiosny. Pamiętajcie, że to pszczoły i pogoda wyznaczają nam termin prac. Przy takim cieple ciężko o zachowanie prawidłowej zimowli u pszczół. Za to w marcu ciepłe, słoneczne dni są mile widziane, ze względu na rozwój rodziny pszczelej.

Jeśli zimowla na pasiece przebiegła spokojnie, to można teraz zabrać się do pracy pełną parą. Mamy za sobą czyszczenie dennic z osypu zimowego, teraz zmniejszamy gniazda. Mniejsza ilość ramek w ulu to mniejsza ilość powierzchni do ogrzania przez pszczoły. W poprzednim numerze pisaliśmy o tym, że jesteśmy wyznawcami zimnego chowu (ze względu na przerwanie czerwienia matki w ulu podczas zimowli), natomiast marzec to dobry okres do tego, żeby trochę naszym koleżankom w ulu pomóc. By pobudzić matki do czerwienia ocieplamy ul. W ulu zimą zimno - wiosną ciepło!!! Ze względu na to, że mamy ule powałkowe, właśnie na ten element ula wkładamy ocieplenie w postaci poduszki z trzciną lub słomą (takie ocieplenie można zakupić w każdym sklepie pszczelarskim). Dzięki takiej poduszce pszczoły nie muszą tracić energii na intensywne ogrzewanie ula, mogą pozostawić siły na rozwój rodziny. Osiatkowaną dennicę ula izolujemy od dołu, zamykamy krążki wentylacyjne, pod ramki dajemy dodatkową

wkładkę zapobiegającą dzikiej zabudowie (to przy wysokich dennicach). Wkładka ta ma do spełnienia 3 zadania: jest dodatkowym ociepleniem, zapobiega dzikiej zabudowie oraz umożliwia sprawne oczyszczanie ula przez pszczoły zgodnie z instynktownym higienicznym zachowaniem pszczół. Te zabiegi wpływają na rozwój rodziny polegający na intensywnym wychowie nowego pokolenia pszczół. Pszczoła zimowa jest pszczołą, która najdłużej żyje (od jesieni do wiosny, w sezonie pszczoła zazwyczaj żyje 30 dni) i po zimowli musi zadbać o odpowiedni rozwój rodziny oraz wychów nowego pokolenia tak by w kwietniu/ maju w ulu znajdowały się już pszczoły tegoroczne, które będą przynosić miód.

Oprócz ocieplenia ula wykonujemy kolejny przegląd naszej rodziny. Patrzymy, czy jeszcze trzeba któryś z uli ze sobą połączyć. Łączymy „na gazetę”, słabszy ul np. bezmateczny, kładziemy na silniejszy, a pomiędzy nimi gazeta, pszczoły zgryzają gazetę, mieszają się zapachem i tworzą jedną silną rodzinę. Gazeta ta zwykła, nie kolorowa na kredowanym papierze, zawsze zastanawiamy się czy czytają artykuły, ale chyba na politykę nie marnują czasu. Dbamy o kondycję pszczół przy pomocy podania ziołowych środków wspomagających oraz podajemy każdej rodzinie ciasto miodowo pyłkowe. Można zakupić gotowe ciasto, ale jeśli ktoś posiada jeszcze zapas miodu z poprzedniego roku oraz

pyłek pszczeli warto zrobić samemu takie ciasto. Przepis jest banalny. Potrzebujemy cukru pudru, miodu i pyłku pszczelego. Do 1 kg cukru pudru dodajemy ok 300 g. miodu i 300 g. zmielonego pyłku pszczelego. Zagniatamy ciasto tak aby wszystkie składniki się połączyły. Konsystencją powinno przypominać dość twardą plastelinę (zbyt luźne ciasto pod wpływem temperatury rozleje nam się w ulu). Kroimy taki placek na kilka części i podajemy do ula na ramki, pod powałkę lub otwieramy jeden z pajęczków wentylacyjnych w powałce i tam umieszczamy ciasto. Pszczoły chętnie zgryzają takie ciasto. Jeśli zjedzą całe, należy podać ponownie, wszak do rzepaku mamy jeszcze chwilę, niech się dziewczyny pożywią. Bardzo ważną rzeczą na pasieczysku na początku wiosny jest dostęp do wody. Warto zadbać o poidło. Wodę można też po-

*Wspomaganie rodzin pszczelich
środkami ziołowymi*

Sprawne ręce przewlekają drut przez otwory w ramce

dawać bezpośrednio do ula montując specjalne poidelka przy wylotkach. Znamy też pszczelarzy, którzy robią ciasto cukrowo-miodowe, a na pasieczysku stawiają miskę ze zmielonym pyłkiem pszczelim i poidelkiem. Pszczoły pobierają wtedy pyłek bezpośrednio z miski i zanoszą go do ula. Trzeba jednak uważać, żeby nasz pyłek nie był wilgotny, warto podawać taki pyłek w słoneczne dni. A oprócz tego zaczynają kwitnąć leszczyny oraz wierzby, które są niesamowitą bazą pyłkową dla pszczół. Można zapytać po co pszczołom pyłek i woda czy miód. Miód przecież jest dla pszczelarza!!! Otóż dla pszczelarza pszczoły nic nie robią, robią dla siebie, dla rozwoju rodziny, pszczelarz jedynie im podkraja wytworzone produkty. Jeżeli robi to umiejętnie i w zamian się nimi opiekuje wszystko jest w porządku. Pszczoły przynoszą nieocenione

Zbijanie ramek

korzyści dla środowiska poprzez zachowanie bioróżnorodności – zapylanie roślin. Wszak już Albert Einstein genialny fizyk, teoretyk, noblista powiedział „Kiedy wyginie pszczoła, rodzajowi ludzkiemu pozostaną już tylko 4 lata”.

Marzec to czas intensywnych prac koło rodziny pszczelej i jeśli jeszcze tego nie zrobiliście to właśnie teraz jest odpowiedni moment na zakup nowych ramek oraz ich zbijanie. Średnio w trakcie sezonu powinniśmy wymienić w ulu 1/3 ramek gniazdowych (my mamy ule 12-ramkowe to minimum 4 ramki powinny być wymienione). Stosujemy ramki wielkopolskie hoffmanowskie, doskonale sprawdzające się podczas transportu uli na pożytki. Ramki są czopowane więc zbijanie jest bardzo proste, wystarczą 4 cienkie gwoź-

dziki oraz dwa kolejne na zawinięcie druta. Taką zbitą ramkę należy poddać drutowaniu, czyli wprawieniu do niej druta, aby plaster lepiej się trzymał. Drut należy tak naciągnąć, aby przy szarpnięciu ładnie nam zagrał (prawie tak samo jak w gitarze). Drutowanie powinno odbywać się w temperaturze

dodatkowej, nie będzie się rozpręzał. Kolejnym etapem będzie wtapienie węzy (czyli arkusza sprasowanego wosku pszczelego z wytłoczonymi komórkami), ale nie róbcie tego jeszcze, najlepiej wtapiać tuż przed podaniem ramek. W marcu pszczoły są jeszcze zbyt słabe, żeby podawać im węzę do odciągnięcia.

W marcu można również zadbać o ogólny wygląd naszych uli. Pomalować ule oraz wylotki najlepiej szybkoschnącymi, wodnymi farbami i to późnym wieczorem. W marcu wykonujemy przegląd sprzętu pasiecznego i drobne naprawy w pracowni. Trzeba też zadbać o nowe królowe w ulu. Marzec to odpowiedni czas na zamówienie u hodowców pszczelich matek. Często są one realizowane na podstawie kolejności ich składania, więc kto pierwszy ten lepszy. Można też pokusić się o samodzielne hodowanie matek. Najprościej poprzez odkłady robione w maju, do zimowli dojdą do siły i będą silną rodziną w przyszłym sezonie, ale też poprzez przekładanie jajeczek i wychów w rodzinie wychowującej, dalej umieszczenie królowej matki w uliku weselnym i podanie do ula pełnowartościowej unasiennionej matki. Ale o tym napiszemy już w kolejnych numerach.

Autor: Marta Słodnik, Czesław Słodnik – Pszczelarnia Słodnik
<https://www.facebook.com/pszczelarnia.slodnik>

Agnieszka Jankowiak
PZDR Świebodzin
a.jankowiak@lodr.pl

Nowa ustawa z 4 listopada 2022 roku, (weszła w życie 6 stycznia 2023 roku) o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt w całości zastępuje dotychczas obowiązującą ustawę z 2 kwietnia 2004 r.

Wprowadzenie nowej ustawy jest dostosowaniem polskiego porząd-

rzat: koniowatych, wielbłądowatych, jeleniowatych oraz zakładów drobiu.

Nowa ustawa wprowadza definicję właściciela koniowatego i posiadacza koniowatego, według której:

- właściciel koniowatego to osoba fizyczna lub prawna/osoby fizyczne lub prawne posiadająca/posiadające prawo własności do zwierzęcia koniowatego,
- posiadacz koniowatego to osoba fizyczna lub prawna, która odpowiada

lub konkursy zwierząt; dokonuje się uboju tych pochodzących z innych siedzib w celu produkcji mięsa na użytek własny:

- rzeźnia;
- zakład drobiu;
- zakład przetwórczy lub spalarnia;

Każdy z ww. rodzajów działalności oznaczono odrębnym numerem, a posiadacze zwierząt dotychczas nieewidencjonowanych przez ARiMR są zobowiązani oprócz wystąpienia

Zmiany w systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt

ku prawnego do nowych przepisów Unii Europejskiej oraz zapewnieniem jednolitego funkcjonowania systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt jako istotnego ogniwa zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Prowadzony przez ARiMR dotychczasowy rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad, zawierający informacje dotyczące bydła, owiec, kóz i świń, został przekształcony w komputerową bazę danych oraz rozszerzony o informacje dotyczące nowych gatunków zwie-

za koniowate, w tym w ograniczonym czasie (z wyłączeniem lekarzy weterynarii).

W rozumieniu powyższej definicji posiadacz koniowatego, który nie jest właścicielem lub jednym z właścicieli działa w imieniu właściciela lub jego przedstawiciela/przedstawicieli i w porozumieniu z tym właścicielem lub przedstawicielem na podstawie umowy zgodnie z przepisami rozporządzenia UE. Każdy posiadacz zwierząt, o których mowa w wyżej wymienionej ustawie musi posiadać numer identyfikacyjny (numer producenta) nadawany zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Obowiązkowi zgłoszenia podlegają cztery główne rodzaje działalności:

- siedziba stada, jeśli: prowadzi się chów, hodowlę, wypas, miejsce gromadzenia, grupę tresowanych zwierząt, ich skup, obrót nimi, pośrednictwo w tym obrocie bądź cyrk objazdowy; organizuje się targi, wystawy, pokazy

o nadanie statusu producenta do zarejestrowania:

- w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy siedziby stada koniowatych oraz zgłoszenia zwierząt;
- nie później niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy siedziby stada jeleniowatych i wielbłądowatych (również od tej daty posiadacze

zwierząt mają 18 miesięcy na oznakowanie i zgłoszenie zwierząt);

- w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy zakładu drobiu oraz dokonania zgłoszenia w komputerowej bazie liczby ptaków lub jaj wylęgowych;

W zależności od gatunku odrębne terminy obowiązują na zgłaszanie urodzeń i znakowanie zwierząt, i tak:

- hodowcy bydła niezmiennie na dokonanie obu czynności mają 7 dni,
- posiadacze owiec i kóz na zgłoszenie urodzenia zwierzęcia i jego oznakowanie dostali do 30 dni, jeśli matka była objęta wsparciem dobrostanowym. W innym przypadku znakowanie owcy lub kozy musi nastąpić w terminie 30 dni od objęcia matki wsparciem – jednak nie później niż 180 dni od urodzenia potomstwa lub przed opuszczeniem przez nie siedziby stada, w której się urodziło;
- w przypadku jeleniowatych i wielbłądowatych termin na dokonanie

hodowców koni w ciągu 12 miesięcy od urodzenia zwierzęcia.

W przypadku wszystkich wymienionych gatunków o zdarzeniu innym niż urodzenie trzeba poinformować przed upływem 7 dni od jego wystąpienia. Wyjątkiem jest przypadek podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej u świń – wówczas na zgłoszenie są 2 dni.

W przypadku posiadaczy zwierząt niestosujących się do obowiązków wynikających z nowej ustawy o SIRZ zachowany zostaje dotychczasowy sposób stosowania kary w postaci kary grzywny, nakładanej przez Inspekcję Weterynaryjną w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Zmiana przepisów pozwala na stosowanie tych środków identyfikacji, które zostały uwzględnione w unijnych przepisach:

- zwykłych i elektronicznych kolczyków lub opasek na pęcinę,
- kapsułek ceramicznych (bolusów),
- wszczepianych transponderów oraz tatuaży.

Jest to uzależnione od kombinacji oznaczeń przypisanych konkretnym gatunkom zwierząt oraz oferty dostawców, którzy zostali wpisani na prowadzoną przez ARiMR listę, a dla użytkowników aplikacji IRZplus uproszczona została procedura zaopatrywania się w środki identyfikacji.

Od wejścia w życie ustawy wszyscy, w tym działalności nadzorowane, mają obowiązek składania zgłoszeń elektronicznie za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji, umożliwiającego wprowadzenie informacji do komputerowej bazy danych.

Składanie zgłoszeń dotyczących zdarzeń zwierzęcych w formie papierowej będzie dostępne wyłącznie dla osób fizycznych i tylko w okresie przejściowym do 31.12.2025 r. Formularze do pobrania i samodzielny wydruk opublikowane zostaną na stronie internetowej ARiMR. Druki te nie będą udostępniane w biurach powiatowych. Od 1 stycznia 2026 r. obowiązkowe stanie się informowanie

o zdarzeniach dotyczących utrzymywanych zwierząt za pośrednictwem aplikacji IRZplus. Wszyscy, którzy robią to teraz wyłącznie elektronicznie, zostaną automatycznie zwolnieni z obowiązku prowadzenia tradycyjnej księgi rejestracji lub ewidencji. Jednak w przypadku świń 2 razy w roku trzeba będzie jednak sporządzać spis zwierząt, który uwzględni również nieoznakowane jeszcze zwierzęta (do 30 czerwca i do 31 grudnia).

Bardzo ważną zmianą jest rezygnacja z paszportów dla bydła w obrocie krajowym. Jednak w przypadku planowanego wywozu zwierzęcia tego gatunku do innego kraju Unii Europejskiej obowiązkowe jest zgłoszenie tego z wyprzedzeniem 5 dni w biurze powiatowym ARiMR, które w ciągu 3 dni wyda bezpłatnie niezbędny dokument.

obu czynności wynosi maksymalnie 9 miesięcy;

- zmiana dotyczy świń, bo nowe przepisy obligują ich posiadacza do poinformowania o urodzeniu i oznakowaniu tych zwierząt nie później niż 37 dni od zdarzenia;
- w przypadku koniowatych, na zgłoszenie urodzenia ustawa daje 3 miesiące, a opisu i identyfikacji musi dokonać właściwy związek

SPOTKANIE Hodowców Bydła z województwa lubuskiego

w ramach operacji SIR pn.:
Zespoły Tematyczne
i innowacje w rolnictwie

29 marca 2023 r.
godz. 1000
LODR Kalsk

Prelegenci
z WChIRZ w Tulcach

Ekoschemat – Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin

Piotr Tylińczak
LODR Kalsk
p.tylińczak@lodr.pl

Od 2023 roku wprowadzony zostaje nowy rodzaj płatności obszarowych w postaci nieobowiązkowych ekoschematów. Za realizację dodatkowych praktyk będzie można otrzymać dodatkowe płatności. W tym numerze skupimy się na ekoschemacie „Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin”.

System Integrowanej Produkcji to certyfikowany system uprawy w którym, w przeciwieństwie do rolnictwa ekologicznego, dopuszczone jest stosowanie konwencjonalnych środków ochrony roślin oraz mineralnych nawozów. Produkcja jednak w odróżnieniu od rolnictwa konwencjonalnego prowadzona jest pod ścisłym nadzorem i w systemie certyfikacji. Nad prawidłowym przebiegiem prowadzonej produkcji czuwa jednostka certyfikująca, a producent zobowiązany jest do przestrzegania określonych metodyk uprawy zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W efekcie prowadzenia produkcji w systemie certyfikacji Integrowanej Produkcji otrzymać można wysokie plony o du-

żej wartości biologicznej i odżywczej, a także bezpieczne dla zdrowia.

Aby otrzymać certyfikat Integrowanej Produkcji należy ukończyć szkolenie z zakresu Integrowanej Produkcji oraz prowadzić produkcję zgodnie z metodykami zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w szczególności w zakresie stosowania środków ochrony roślin, nawożenia oraz prowadzenia odpowiednich rejestrów i dokumentacji. Ponadto jednostka certyfikująca może pobrać próbki i skontrolować poziom dopuszczalnych pozostałości środków ochrony roślin oraz poziomów azotanów, azotynów i metali ciężkich w roślinach i produktach roślinnych. Należy pamiętać, że certyfikat wydawany jest na maksymalnie 12 miesięcy a zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin zainteresowany producent roślin zgłasza corocznie podmiotowi certyfikującemu, nie później niż 30 dni przed siewem albo sadzeniem roślin, albo w przypadku roślin wieloletnich do dnia 1 marca każdego roku.

Stawka płatności za realizację ekoschematu „Prowadzenie produkcji

roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin” wynosi 292 Euro/ha co w przeliczeniu na zł wynosi ok. 1 395 zł/ha. Obecnie nie wszystkie rośliny posiadają opracowane metodyki Integrowanej Produkcji, a więc możliwość realizacji ekoschematu jest ograniczona do pewnych gatunków roślin. Metodyki są opracowane dla następujących gatunków roślin: agrest, aronia, borówki, brokuł, brzoskwinia, burak, burak ćwikłowy, cebula, chmiel, cukinia, czereśnia, czosnek, dynia, gruszki, gryka, jabłka, jeżyny, jęczmień browarny, kalafior, kapusta, kukurydza, malina, marchew, morela, ogórek, papryka, pomidor, porzeczka, proso, pszenica, rzepak, sałata, seler, soja, szparag, szpinak, śliwki, truskawki, wiśnie, ziemniaki. Wszystkie wymienione metodyki dostępne są na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakładce „Integrowana produkcja roślin”.

System Integrowanej Produkcji pomimo tego, że pozwala na uzyskanie plonów wysokiej jakości nie cieszył się powszechnym zainteresowaniem w skali całego kraju. Wprowadzenie dodatkowej płatności w ramach ekoschematu może w pewnym stopniu to zmienić i zachęcić większą ilość producentów do takiej produkcji.

Tab.1 Wykaz jednostek certyfikujących wydających certyfikat Integrowanej Produkcji

Lp.	Nazwa upoważnionego podmiotu	Adres i siedziba podmiotu (ulica/nazwa miejscowości i nr)	Adres i siedziba podmiotu (kod pocztowy oraz miejscowość)
1	„PNG” Sp. z o.o.	Cisów 77 A	26-021 Daleszyce
2	QA Solutions Sp. z o.o.	ul. Józefa Marcika 25E/3	30-443 Kraków
3	COBICO Sp. z o.o.	Przebieczany 529	32-020 Wieliczka
4	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.	ul. Młynarska 42	01-171 Warszawa
5	SGS Polska Sp. z o.o.	ul. Jana Kazimierza 3	01-248 Warszawa
6	TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.,	ul. Wolności 347	41-800 Zabrze
7	BIOCERT MAŁOPOLSKA Sp. z o.o.	ul. Lubicz 25A	31-503 Kraków
8	EKOGRANCJA PTRE Sp. z o. o.	ul. Modzelewskiego 27	02-679 Warszawa

Drewniane materiały opakowaniowe (DMO) część I

Drewniane materiały opakowaniowe kojarzą się przede wszystkim z paletami służącymi do transportowania towarów. To również skrzynki, pudła, klatki, bębny, szpule, drewno sztauerskie i inne produkty, które są bardzo często używane w handlu międzynarodowym przy transportowaniu różnych produktów. Drewno używane do produkcji takich opakowań pochodzi z żywych lub obumarłych drzew i może być porażone różnymi agrofagami. Może to stanowić istotną drogę ich przenoszenia i rozprzestrzeniania się. Zawleczenie agrofagów na nowe obszary może spowodować straty ekonomiczne i ekologiczne.

Międzynarodowy Standard dla Środków Fitosanitarnych ISPM 15 zakłada, aby drewno z którego wykonywane są drewniane materiały opakowaniowe zostało poddane jednej z metod pozbywania się szkodliwych czynników wskazanych w tym standardzie. Dopuszczane metody to: obróbka termiczna, suszenie dielektryczne, fumigacja fluorkiem siarki lub fumigacja bromkiem metylu – dozwolona w Unii Europejskiej do 2010 r. Bez względu na zastosowany zabieg, drewniany materiał opakowaniowy musi być wykonany z drewna okorowanego. Najbardziej rozpowszechnioną metodą jest poddawanie drewna obróbce termicznej polegającej na osiągnięciu temperatury minimum 56°C całego przekroju drewna (w tym rdzenia) przez co najmniej 30 minut bez przerwy. Należy wyjaśnić, że zabieg termiczny o funkcji fitosanitarnej nie wymaga obniżenia zawartości wilgoci w drewnie do określonej wartości. Prawidłowo wykonana obróbka termiczna zapewnia zabicie potencjalnych szkodliwych

agrofagów zasiedlających drewno, z którego wykonywane są drewniane materiały opakowaniowe.

Spełnienie powyższego wymogu tj. zastosowanie określonego rodzaju obróbki na drewnie, zostaje potwierdzone umieszczeniem na drewnianych materiałach opakowaniowych specjalnego znaku zgodnego ze standardem ISPM 15. Poniżej przykład znaku wraz z objaśnieniami poszczególnych elementów.

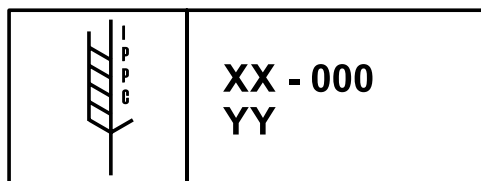
Należy również podkreślić, że powyższe wymagania nie dotyczą drewnianych materiałów opakowaniowych wykonanych w całości z cienkiego drewna (grubości 6 mm lub mniejszej) lub wykonanych w całości

■ Marcin Cyganiak
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Gorzów Wlkp.

ści z przetworzonego drewna, takiego jak sklejka, płyty wiórowe, płyty pilśniowe, płyty OSB, fornir – z użyciem kleju, wysokiej temperatury lub ciśnienia itp. W takich materiałach prawdopodobieństwo wystąpienia agrofagów szkodliwych jest znikome bądź bliskie zeru.

**Witold Mysiuga – kierownik DNF
WIORiN w Gorzowie Wlkp.**

IPPC – symbol International Plant Protection Convention
XX – kod ISO kraju (np. PL – Polska)
000 – numer producenta opakowań
YY – kod zatwierdzonego zabiegu (np. HT – zabieg termiczny)

Zasady ekologicznej uprawy roślin strączkowych

Rośliny strączkowe uznawane są za bardzo wartościowe ze względu na dużą zawartość białka w suchych nasionach i korzystny wpływ na żyzność gleby. Posiadają duże znaczenie w gospodarce rolnej i odgrywają istotną rolę w płodozmianie, przyczyniając się do zwiększenia plonów, szczególnie zbóż i rzepaku. Dzięki małemu zapotrzebowaniu na nawozy azotowe powodują obniżenie kosztów uprawy, wzbogacając glebę w masę organiczną i poprawiając jej strukturę.

Emilia Żok
LODR Kalsk
e.zok@lodr.pl

W gospodarstwie ekologicznym rośliny te odgrywają ważną rolę. W uprawach ekologicznych są one znakomitym przedplonem pod inne rośliny uprawne, poprawiając żyzność gleby i jej właściwości fizyczne.

Do roślin strączkowych zaliczamy między innymi: soję, bobik, groch, wykę, łubin. Zostawiają one w glebie masę organiczną w postaci resztek pożywnych, zwiększając pojemność sorpcyjną gleby. Ich dobrze rozwinięty system korzeniowy pobiera składniki pokarmowe i mineralne oraz wodę z głębszych warstw ziemi.

Zasady uprawy roślin strączkowych:

Soja

Nasiona soi wysiewa się na przełomie kwietnia i maja, na głębokość 3-4 cm. Zaleca się bronowanie po siewie i zastosowanie nawożenia fosforowo – potasowego, nawozami które

są dopuszczone do użycia w rolnictwie ekologicznym. Chcąc uniknąć chorób, warto zastosować zdrowy materiał siewny, odmiany odporne na choroby oraz środki ochrony roślin zgodnie z ekologią. Zbiór soi dokonuje się na początku września.

Bobik

Wysiewu dokonuje się na przełomie marca i kwietnia. Bobik ma duże wymagania wodne. Wymaga gleb zasobnych w składniki pokarmowe. Ważnym zabiegiem przed siewem jest zaprawienie nasion nitraginą, co pozwoli zwiększyć intensywność wiązania azotu. Aby zapiec chorobom należy wybierać nasiona odporne na choroby i stosować odpowiednią agrotechnikę. Zbiór dokonuje się kombajnem.

Groch

Termin wysiewu grochu to marzec i początek kwietnia. Dobrze rośnie na glebach słabych i średnich. Jest rośliną odporną na mrozy i dobrze wytrzymuje wiosenne przymrozki. Aby zapobiec utracie wody, należy jak najwcześniej rozpocząć uprawę wiosną. Jeśli groch ma być uprawia-

ny na glebie, na której przez wiele lat nie uprawiano strączkowych, trzeba zaprawić nasiona nitraginą. Chwasty przy uprawie grochu zwalczą się mechanicznie poprzez bronowanie, natomiast nasiona można zebrać kombajnem zbożowym.

Wyka

Wysiewu dokonuje się na przełomie marca i kwietnia, nie częściej niż co cztery lata. Zanim nastąpi wysiew nasion dobrze jest zaprawić nasiona nitraginą. Najlepiej rośnie na glebach kompleksu pszennego dobrego oraz żytniego bardzo dobrego. Gdy rośliny osiągną 5 cm wysokości, można dokonać zabiegu pielęgnacyjnego polegającego na bronowaniu wyki po wschodach.

Łubin

Wysiewa się w kwietniu. Najlepiej rośnie na glebach przepuszczalnych, ale bez skłonności do szybkiego przesuszania się. W ekologicznej uprawie łubinu problemem jest duża ilość chwastów. Wobec tego zaleca się trzykrotne bronowanie broną chwastownicą: zaraz po siewie, kiedy pojawią się chwasty oraz kiedy łubin się ukorzeni. Łubin nawozi się tylko środkami dopuszczonymi w ekologii, nie stosując obornika, ponieważ może przyczynić się do rozwoju chorób fuzaryjnych. Zbiór łubinu dokonuje się w drugiej połowie sierpnia kiedy roślina całkowicie wyschnie.

Główną zaletą roślin strączkowych jest symbioza ich korzeni z bakteriami brodawkowymi wiążącymi azot z powietrza. Pozwala to na ograniczenie nawożenia azotowego praktycznie do zera.

Rośliny strączkowe odgrywają bardzo ważną rolę w ekologicznych płodozmianach, gdzie ograniczone jest stosowanie nawożenia azotowego. Muszą one być stałym elementem zmianowania.

Produkcja zwierzęca gospodarstwa ekologicznego w Planie do WPR

Małgorzata Turowska
PZDR Krosno Odrzańskie
m.turowska@lodr.pl

Obecnie poszukiwane są przyjazne dla środowiska metody produkcji rolniczej. Szczególnie czas pandemii, to był ten moment, kiedy większość z nas zadawała sobie pytanie co jeść, aby wzmocnić odporność. Powszechnie wiadomo, że aby nie dopuścić do powstania niedoborów żywieniowych należy w codziennym jadłospisie uwzględnić produkty ze wszystkich grup, a więc: warzywa i owoce, produkty zbożowe, mleko i jego przetwory, produkty dostarczające białka, oleje. Obecnie obserwujemy dynamiczny wzrost sprzedaży żywności bezpośrednio od producenta, co jest związane ze zmianą stylu życia oraz świadomości konsumenta w zakresie zdrowego trybu życia, często w zgodzie z naturą. Plan Strategiczny WPR na lata 2023-2027 przewiduje dalsze wsparcie rolnictwa ekologicznego. I to jest dobra informacja zarówno dla tych, którzy chcą kupować taką żywność, jak i dla tych, którzy chcą ją produkować. A planowana premia dla zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej, powinna zachęcić producentów do chowu zwierząt. Jednym z najważniejszych wymogów jest powiązanie produkcji zwierzęcej z powierzchnią gruntów. Przy czym pamiętać trzeba, że Europejska Komisja wyznaczyła dla państw członkowskich Unii Europejskiej wspólny cel, jakim jest przeznaczenie do 2030 r. co najmniej 25% powierzchni użytków rolnych w Unii Europejskiej na rolnictwo ekologiczne. Dlatego dla Polski został opracowany „Ramowy Plan

Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego na lata 2021-2030”, który przewiduje, że co najmniej 7% powierzchni użytków rolnych będzie objęte systemem produkcji ekologicznej.

W ramach ekoschematu przewidziano dobrostan zwierząt. Jest to wsparcie rekompensujące dodatkowe poniesione koszty i utracone dochody w wyniku prowadzenia produkcji zwierzęcej z podwyższonym dobrostanem zwierząt. Dobra wiadomość jest taka, że w rolnictwie ekologicznym z zasady, co potwierdziły jednostki certyfikujące, obowiązuje kompleksowo wysoki poziom dobrostanu, co daje możliwość kwalifikacji do płatności dobrostanowych na uproszczonych zasadach. Jednak należy pamiętać, że zasady utrzymania zwierząt w takim gospodarstwie są ściśle określone, zarówno poprzez przepisy krajowe jak i unijne. Dobór ras czy też obsada zwierząt, utrzymanie, żywienie, a nawet higiena i profilaktyka. Natomiast w przypadku gospodarstw rozpoczynających produkcję metodami ekologicznymi – zasady przedstawiania produkcji zwierzęcej na chów ekologiczny. Dlatego gospodarstwa ekologiczne, aby otrzymać dofinansowanie z ARiMR muszą przejść przez ścisłe kontrole i certyfikację, które odbywają się corocznie.

Cały mechanizm przedstawiania gospodarstwa konwencjonalnego na ekologiczne możemy poznać na szkoleniach lub bezpośrednio u swojego doradcy w ODR. To on nam wskaże najlepsze metody zarządzania produkcją zwierzęcą, zaplanuje bazę paszową, obrót stada, pomoże wypełnić i sporządzić niezbędną dokumentację. Ponieważ od 2023 r. Plan Strategiczny

WPR zakłada podejmowanie 5-letnich zobowiązań w ramach interwencji Rolnictwo ekologiczne, zalecana jest ścisła współpraca z doradcą. Nasze działania należy przemyśleć wieloetapowo, bo planowane są na dłuższy czas. Jest to bardzo dobre rozwiązanie, szczególnie dla małych gospodarstw do 10 ha, gdzie szacunkowa stawka płatności niezależnie od rodzaju uprawy ma wynieść 1640 zł/ha. A dodatkowe wsparcie dla gospodarstw ze zrównoważoną produkcją roślinną i zwierzęcą przy obsadzie zwierząt 0,5 do 1,5 DJP na każdy hektar użytków rolnych w gospodarstwie szacowane jest na 573 zł do hektara. Pozostałe szacowane podstawowe stawki płatności dla większych gospodarstw w ramach Interwencji WPR dla upraw paszowych na gruntach ornych to: 1 638 zł/ha – w okresie konwersji; 1 504 zł/ha – po okresie konwersji, dla trwałych użytków zielonych: 1 043 zł/ha – w okresie konwersji i tyle samo po okresie konwersji.

Opracowane na podstawie Materiały szkoleniowe dla rolników posiadających certyfikowane gospodarstwa ekologiczne Barbara Sazońska, Karolina Sambor, Marta Gajewska, Tomasz Stachowicz, Marek Krysztoforski, Anna Litwinow, Dariusz Pomykała, Ireneusz Gradka

Aktualizacja: MRiRW, 2021

Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021– 2030

Lista Odmian Zalecanych do uprawy w województwie lubuskim na rok 2023

Alicja Prochera

Kierownik Działu Doświadczalnego
Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Świebodzinie

23 stycznia 2023 w LODR w Kalisku odbyło się zimowe Posiedzenie Lubuskiego Zespołu Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO), na którym ustalone zostały Listy Odmian Zalecanych (LOZ) dla zbóż jarych, ozimych, rzepaku ozimego, grochu siewnego, łubinów (wąskolistnego i żółtego) oraz soi do uprawy w województwie lubuskim na rok 2023.

Porejstrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) jest wojewódzkim systemem badań odmianowo-agrotechnicznych mającym na celu dostarczenie rolnikom możliwie pełnej informacji o przydatności zarejestrowanych odmian do upraw w ich rejonie. Celem tworzenia Listy Odmian Zalecanych jest wskazanie rolnikom województwa lubuskiego najlepszych i sprawdzonych w naszych

warunkach odmian spośród tych, wpisanych do Krajowego Rejestru Odmian i Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Rolniczych Unii Europejskiej.

Decyzje dotyczące utworzenia LOZ na dany rok oraz włączenia lub wycofania odmian podejmowane są na spotkaniu Wojewódzkiego Zespołu PDO po przedstawieniu propozycji dyrektora Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Świebodzinie (Stacja Koordynująca) i po przeanalizowaniu wyników doświadczeń prowadzonych w województwie lubuskim.

Doświadczenia w naszym województwie zakładane są w trzech punktach:

- Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Świebodzinie,

- Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalisku – z rejonizacją w Szprotawie,
- Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. – Grupa IHAR oddział Małyszyn.

Warunkiem zamieszczenia odmiany na Liście Odmian Zalecanych jest odpowiednia ilość doświadczeń i czas badania – przynajmniej 2 lata w systemie PDO. Głównym kryterium oceny odmiany przed zamieszczeniem na LOZ jest jej wysokość i stabilność plonowania w województwie lubuskim, ponadto analizuje się inne cechy odmiany, jak np. odporność na choroby, zimotrwałość, wartość technologiczną, jakość ziarna, przydatność dla przemysłu i specyficznych warunków klimatycznych.

Szczegółowe informacje nt. wyników doświadczeń oraz opisy odmian zalecanych do uprawy w woj. lubuskim można znaleźć na stronie SDOO w Świebodzinie, www.swiebodzin.coboru.gov.pl w zakładce PDO.

Odmiany zamieszczone w tabeli obok mimo zmiennych warunków wegetacji w latach 2020-2022 prowadzone w doświadczeniach PDO potwierdziły dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa.

Lista Odmian Zalecanych ułatwia dokonanie wyboru odmian najbardziej dostosowanych do lokalnych warunków. Te odmiany biorą udział w badaniach PDO w roku 2022-2023.

LISTA ODMIAN ZALECANYCH (LOZ) DO UPRAWY
W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM NA ROK 2023

Pszenica ozima		Pszężyto ozime		Jęczmień ozimy		Żyto ozime	
RGT Bilanz		SU Liborius		Jakubus		Dańkowskie Granat	
Artist		Trapero		KWS Flemming		Antonińskie	
Linus		Meloman		SU Jule		Dańkowskie Dragon	
Owacja		Tadeus		KWS Higgins		Dańkowskie Kanter*	
Venecja		Medalion		Mirabelle		Piano F1	
Medalistka		Corado		Melia		KWS Tayo F1	
Symetria		Stelvio*		KWS Morris		KWS Berado F1	
RGT Provision		SU Atletus*		Giewont*		KWS Serafino F1	
Argument						KWS Jethro F1	
Revolver*						SU Dreamer F1	
						KWS Igor F1*	
Rzepak ozimy (odmiany populacyjne)							
Derrick				Gemini			
Rzepak ozimy (odmiany mieszańcowe)							
Ambassador		Aurelia		Umberto KWS (CCA)		Temptation	
Absolut		Artemis		LG Aviron		Akilah	
Dynamic		DK Excited		LG Areti			
Pszenica jara		Pszężyto jare		Jęczmień jary		Owies	
Anakonda		Santos		Mecenas		Huzar	
Aura		Hugo		KWS Harris		Panteon	
Alibi		Odys		Adwokat		Poker	
Jarlanka		Impetus		Forman		Agent	
KWS Dorium				Rekrut		Perun	
WPB Francis				Trofeum		Wulkan	
				Wirtuoz		Refleks	
				Florence*			
				Tilmor*			
Groch siewny			Łubin wąskolistny			Łubin żółty	
Astronaute		Mefisto		Bazalt		Agat	
Prosper		Olimp		Koral		Roland	
Grot		Ostinato		Homer		Bolero	
				Salsa		Samba	
				Dalbor			
Soja							
średniowczesne i średniopóźne				późne			
4	Abaca		4	Abelina		6-7	Acardia CCA
3-4	Magnolia PZO		5	Obelix CCA		7	Achillea CCA
5	Sirelia CCA*		5	Ceres PZO		6-7	ES Governor
5	Nessie PZO CCA		6	Amiata CCA			
Charakterystyka wczesności odmian soi							
1	bardzo wczesna		3-4 i 4	wczesna do średniowczesnej		6-7 i 7	późna
1-2 i 2	bardzo wczesna do wczesnej		4-5 i 5	średniowczesna		7-8 i 8	późna do bardzo późnej
2-3 i 3	wczesna		5-6 i 6	średniopóźna		8-9 i 9	bardzo późna

* - w przypadku odmian po jednym roku badań PDO, możliwa jest jedynie rekomendacja wstępna

Produkcja rolna w zgodzie z ochroną środowiska naturalnego - wyzwanie dla WPR 2023-2027

Rolnictwo. Jedna z najstarszych a równocześnie wykorzystująca najnowsze zdobycze techniki aktywność człowieka. Jak żadna inna działalność uzależniona od warunków przyrodniczych i klimatycznych. Rozdarta pomiędzy ochroną warsztatu pracy – ziemi, a potrzebą wyżywienia rosnącej ilości ludzi. Czy te sprzeczności da się

przy równoczesnym wsparciu nowoczesnych technologii w rolnictwie.

W celu realizacji celów szczegółowych WPR każdy kraj zobowiązany został do przygotowania Krajowego Planu Strategicznego dla WPR 2023-2027 mając do wyboru szereg interwencji przygotowanych przez UE. Opracowanie planów strategicznych przez poszczególne kraje ma na celu wybranie i zaproponowanie interwencji odpowiadających warunkom lokalnym. Polski plan został zatwierdzony 31 sierpnia 2022 roku.

to wsparcie w kwocie 17,3 mld euro w ramach I filaru WPR i 4,7 mld euro w ramach II filaru WPR. Dodatkowo, w I filarze WPR, realizowane będzie Przejściowe Wsparcie Krajowe finansowane w całości z budżetu krajowego. Ze środków krajowych na realizację PS WPR planuje się przeznaczyć ponad 3,2 mld euro. W planie strategicznym pojawiają się rozwiązania już znane rolnikom. Są to między innymi: uproszczony system płatności, płatność redystrybucyjna, płatności związane z produkcją, wsparcie dla

Wrogowie czy sprzymierzeńcy?

Opłacalność produkcji kontra ochrona środowiska naturalnego

Janusz Kupiński
LODR Kalsk
j.kupinski@lodr.pl

pogodzić? Czy da się utrzymać opłacalność produkcji rolniczej chroniąc środowisko naturalne? Nadzieją na to jest nowa Wspólna Polityka Rolna.

Rok 2023 będzie czasem wielkich zmian, nie tylko w polskim, ale także w europejskim rolnictwie. Nowa Wspólna Polityka Rolna ma przyczynić się do wzrostu odporności, nowoczesności i zrównoważenia sektora rolniczego w Europie. Działania poszczególnych państw UE będą skupiać się nie tylko na zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego, ale również na celach społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla małych i średnich gospodarstw rodzinnych. Wieś ma stać się miejscem przyjaznym nie tylko dla dużych producentów rolnych. Cele założone w WPR mają być osiągnięte z poszanowaniem środowiska naturalnego

Podstawowym aktem prawnym na poziomie UE do wdrożenia w krajach członkowskich Planu Strategicznego jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Ponieważ nowe zasady WPR obowiązują od 1 stycznia 2023 roku kluczową sprawą staje się uchwalenie prawa krajowego wprowadzającego w życie zapisy zawarte w PS WPR 2023-2027. Aktem prawnym nad którym obecnie trwają prace jest Ustawa o Planie Strategicznym dla wspólnej polityki rolnej. Ustawa obecnie znajduje się w Senacie.

Łączna kwota, jaką Polska pozyska w ramach realizacji PS WPR 2023-2027, wyniesie 25 mld euro. Będzie

młodych rolników. Zmienia się natomiast tzw. zielona architektura. Zasada Cross Compliance zostaje zastąpiona przez warunkowość, której elementem staje się zazielenienie. Pojawiają się nowe interwencje – przede wszystkim ekoschematy, czyli działania na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt. Płatności za te działania mają motywować rolników do praktyk rolniczych mających na celu łagodzenia zmian klimatu, wspierania zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów naturalnych takich jak woda, gleba i powietrze oraz ochrony bioróżnorodności.

Pierwszym elementem PS WPR 2023-2027 jest deklaracja strategiczna w której czytamy, że: „Działania zawarte w planie będą wspierać zrównoważony rozwój polskich gospodarstw, sektora przetwórstwa i poprawę warunków życia i pracy w małych miejscowościach wiejskich. WPR będzie wspierać zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku;

chroniące wodę, glebę i powietrze oraz bioróżnorodność. Sprzyjać będzie produkcji i wykorzystaniu zrównoważonej energii. Wzmacniana będzie różnorodność gospodarcza, w tym biogospodarka. Poprawa dynamiki rozwojowej zwiększy aktywności zawodową i społeczną mieszkańców terenów wiejskich i osób wykluczonych. W trakcie realizacji planu uwzględniana jest horyzontalna zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz równości szans

się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii.

5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych.
6. Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie

fryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania.

W następnych artykułach na temat PS WPR 2023-2027 będę Państwu szczegółowo prezentował założenia wymienione powyżej i opisywał jakie konkretnie działania są planowane w celu ich realizacji. Zdaniem wielu rolników niektóre cele, szczególnie te związane z ochroną środowiska i dobrostanem zwierząt, mogą być trudne do realizacji. Pociągające jest to, że plan strategiczny można

kobiet i mężczyzn. Upowszechniane i wdrażane będą rozwiązania naukowe i innowacyjne, w tym cyfrowe, usuwające bariery rozwojowe wsi i rolnictwa”.

Założenia te będą realizowane poprzez cele szczegółowe:

1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii.
2. Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologie i cyfryzację.
3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości.
4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania

usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów

7. Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa.
9. Poprawa reagowania unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym żywności wysokiej jakości, bezpiecznej i pożywnej produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności, jak również poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.
10. Przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cy-

modyfikować. 16 grudnia 2022 roku w MRiRW odbyła się konferencja prasowa pt. “Krajowy Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027”. Minister Henryk Kowalczyk zapowiedział już dwie ważne zmiany, które zostały przekazane do akceptacji przez Komisję Europejską. Pierwsza z nich dotyczy wyłączenia rzepaku z wymogu ograniczającego łączny udział zbóż i rzepaku do 65 proc. w strukturze zasiewów. Druga zaś chowu uwięziowego – chodzi o uwzględnienie go w praktykach dobrostanowych. Zdaniem ministra w większości przypadków zwierzęta utrzymywane w takim systemie mają bardzo dobre warunki bytowe, a zmiana tego systemu na bezwzględny wymagałaby ogromnych nakładów finansowych ze strony rolników.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Nasi innowacyjni górá

Agata Zajda-Sipa
LODR Kalsk
a.zajda-sipa@lodr.pl

Lubuscy rolnicy zostali nagrodzeni w ramach II edycji Ogólnopolskiego konkursu pn. „Moje własne innowacje”, organizowanego przez CDR Brwinów Oddział Warszawa. W ramach konkursu można było otrzymać nagrody w trzech kategoriach dot. zaprojektowanych od podstaw lub znacznie zmodyfikowanych innowacyjnych rozwiązań:

- MASZYNY I URZĄDZENIA
- INNOWACYJNE ROZWIĄZANIA CYFROWE I ORGANIZACYJNE W ROLNICTWIE I NA OBSZARACH WIEJSKICH
- INNOWACYJNE FORMY BEZPOŚREDNIEJ SPRZEDAŻY ŻYWNOŚCI

I miejsce zdobył Pan Tomasz Jakiel (Lubuskie Angusowo) w kategorii: *Innowacyjne rozwiązania cyfrowe i organizacyjne w rolnictwie i na obszarach wiejskich* za rozwiązanie:

Mobilny kurnik zarządzany poprzez sieć GSM i UMTS – zarządzanie stadem kur w mobilnym kurniku, z wykorzystaniem technologii solarnej ładowania akumulatora, zasilającego cyfrowy moduł sterowania oświetleniem oraz otwarciem/zamknięciem drzwi, w oparciu o komunikację po sieci mobilnej GSM oraz UMTS. Zastosowanie takiego rozwiązania pozwoli na produkcję jaj o najwyższej jakości odżywczej. Takie jaja można uzyskać jedynie w przypadku, gdy kury mają dostęp do naturalnego oświetlenia oraz bogactwa runi pastwiskowej. Rozwiązanie jest inno-

wacyjnym projektem w skali naszego kraju. Adaptację Pan Tomasz wykonał na podstawie swojej wiedzy zgromadzonej z dziedziny hodowli kur, elektryczności oraz telekomunikacji.

III miejsce uzyskał Pan Robert Krzemiński (Małe Ranczo Młynkowo) w kategorii: *Maszyny i urządzenia* za rozwiązanie:

Wędrowny system hodowli kóz i przewoźna dojarnia. Zwierzęta wraz z całą niezbędną infrastrukturą (schronienie, poidła etc.) przemieszczają się po pastwisku. Zastosowano mobilną dojarnię mogącą dotrzeć do każdego miejsca wypasu kóz. Pozostałe elementy projektu to budowa mobilnego lokum ze stałym wybiegiem dla kozła reproduktora, budowa przenośnego kojca do odpoju kóz, zastosowanie rozwiązań technicznych

dziennej pracy. Wyniki konkursu jednoznacznie wskazują na pomysłowość Lubuskich Rolników, którym kibicujemy w realizacji kolejnych planów.

Serdeczne Gratulacje dla Laureatów!

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej, w ramach Schematu II Pomocy Technicznej

„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

umożliwiających prawidłowe i ergonomiczne użytkowanie ogrodzeń elektrycznych (elektryzator sieciowy: dla pastwisk w bliskiej odległości od gospodarstwa, sterowany za pomocą aplikacji w telefonie, elektryzator akumulatorowy: dla pastwisk oddalonych od gospodarstwa), zastosowanie zabiegów poprawiających kondycję runi

pastwiskowej (elementy bale grazing, późne koszenie, całkowita rezygnacja z nawożenia sztucznego, zastosowanie chwastownika własnej konstrukcji).

Konkurs miał na celu promowanie małych innowacji, które zostały opracowane przez samych rolników lub członków ich rodzin, które mają funkcjonalne zastosowanie w ich co-

Agro-Efekt

**ZAPRASZAMY DO ODDZIAŁU
SERWISOWO-MASZYNOWEGO**

**GRODZISK
WIELKOPOLSKI**

ul. Wesoła 12

KONTAKT

**512 703 000
515 037 051**

JOHN DEERE

agroefekt.pl
maszyny.agroefekt.pl

SPRZEDAŻ ■ SERWIS ■ CZĘŚCI

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Szwedzka prasa o lubuskich rolnikach

Agata Zajda-Sipa
LODR Kalsk
a.zajda-sipa@lodr.pl

Pod koniec 2022 r. gościliśmy w Kalsku dziennikarza szwedzkiego czasopisma o tematyce rolniczej ATL, pana Tadeusza Rawę. Jest on autorem reportażu opisującego wyjazd studyjny do Szwecji w ramach SIR, poświęcony tematyce rolnictwa regeneratywnego, zrównoważonego i ekologicznego. Już podczas tego wyjazdu powstała inicjatywa dziennikarskiego podsumowania całego wydarzenia. Redaktor Rawa, jako przedstawiciel mediów skandynawskich chciał zapoznać się z opiniami, spostrzeżeniami zaobserwowanymi przez uczestników wyjazdu dotyczącymi szwedzkich praktyk rolniczych w porównaniu z tymi, stosowanymi w Polsce.

Tadeusz Rawa odwiedził także gospodarstwa, których właściciele byli uczestnikami wyjazdu do Szwecji, tym samym mógł lepiej porównać stosowane rozwiązania rolnicze. Gościł on w Małym Ranczu Młynkowo – Roberta i Katarzyny Krzemińskich, gospodarstwie Malinówka Magdaleny i Sylwestra Świdarskich z Drągowiny oraz gospodarstwie ekologicznym prowadzonym przez rodzinę Tyrka w Pyrzanach. Spotkania były okazją do podzielenia się doświadczeniami w sprzedaży produktów z własnego

gospodarstwa oraz prowadzeniu gospodarstw, w tym hodowli zwierząt, uprawą warzyw i owoców oraz zbóż, realizowaniu inicjatyw edukacyjnych oraz warsztatów przetwórczych.

Wynikiem trzech wizytacji oraz realizowanego wyjazdu studyjnego do Szwecji są dwa reportaże, które ukazały się na łamach najnowszego numeru szwedzkiego czasopisma rolniczego ATL. Egzemplarz czasopisma jest dostępny w siedzibie LODR w Kalsku. Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do zapoznania się z pełną relacją z przeprowadzonych wizytacji. Są one dostępne na stronach:

<https://www.atl.nu/stort-fokus-pa-egen-foradling?token=premiumToken-KA8d0UM7Lz8V0>

<https://www.atl.nu/pol-ska=-bonder-utbytte-erfarenheter-med-svenska?token=premiumToken-izag6wx0UWNgz>

Egen förädling viktigt för ekologiska gårdar i Polen

Småskaligt med fokus på egen förädling - så ser det ekologiska jordbruket ut i Polen. En tydlig trend är att allt fler öppnar gårdar och erbjuder kurser för både barn och vuxna.

Svenskt-polskt utbyte gårds erfarenheter

Uppfinningsrika och lugna - så beskriver polska jordbrukare svenska ekologiska odlare. Under ett fem dagar långt studiebesök i Sverige utbytte erfarenheter med svenska lantbrukare.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej, w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Rezerwat „Pawski Ług” w nowej odsłonie

Lagowsko – Sulęciński Park Krajobrazowy znany jest z czystych jezior położonych malowniczo w rynnach polodowcowych, pięknych, unikatowych w naszym rejonie buczyn, a także wspaniałych pagórkowatych krajobrazów i związanych z nimi wzniesień takich jak chociażby Góra Bukowiec.

W samym centrum Łagowa, można spacerować się wąskimi uliczkami, w cieniu takich zabytków architektury jak: Brama Marchijska, Zamek Joannitów czy Brama Polska. I właśnie tutaj, nieopodal centrum Łagowa, bo zaledwie w odległości 2 km w kierunku Pożrzadła, można odkryć walory przyrodnicze Rezerwatu „Pawski Ług”. Forma ochrony przyrody, jaką jest rezerwat przyrody, powstała w tym miejscu już w 1970 roku i ma na celu zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, zbiorowiska roślinności bagiennej i torfowiskowej z otaczającym je lasem. Powierzchnia rezerwatu wynosi 34,52 ha i ukazuje typ ekosystemów mokradłowych, jakim są torfowiska. „Pawski Ług” stanowi torfowisko przejściowe, czyli zasilane wodami opadowymi i częściowo podziemnymi. Torfowisko ma bardzo interesującą genezę, którą potwierdziły badania wykonane na

tym terenie. Dowodzą one, że początkowo torfowisko stanowiło dwa zagłębienia terenowe. Jedno z nich, zlokalizowane blisko drogi, uległo zabagnieniu - pokłady torfu sięgają do głębokości 7 metrów. Torfowisko, usytuowane w głębi lasu, zwęża się i za półwyspem porośniętym lasem tworzy charakterystyczny, owalny kształt. Pod warstwą torfów wysokich i przejściowych na głębokości ok. 2 metrów znajduje się soczewka wody, która stanowi pozostałość po dawnym zbiorniku wodnym. Również na terenie rezerwatu znajduje się kolejne torfowisko zlokalizowane wokół jeziora dystroficznego, tworzące urokliwy krajobraz w połączeniu z otaczającym drzewostanem.

W czerwcu ubiegłego roku, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego ukończył remont kładki edukacyjnej na terenie rezerwatu „Pawski Ług”. Środki na ten cel pozyskano z budżetu Województwa Lubuskiego. Wymienione zostało całe zewnętrzne poszycie kładki, zapewniając tym samym komfortowe i bezpieczne zgłębianie piękna tego unikatowego miejsca o dużym znaczeniu przyrodniczym.

Łagowsko – Sulęciński Park Krajobrazowy zaprasza wszystkich Państwa

do podziwiania kępkowo – dolinkowej struktury torfowiska przejściowego oraz bioróżnorodności ukazującej specyfikę i urok tego siedliska. Kładka, osadzona na palach i złożona z dwóch pomostów, na przecięciu których znajduje się platforma obserwacyjna, dosłownie rozpościera się nad torfowiskiem, które porasta przede wszystkim roślinność z gatunków: wełnianka pochwowata, żurawina błotna, rosiczka okrągłolistna, czermień błotna. Tuż przy kładce edukacyjnej, pod starym dębem, znajduje się miejsce przeznaczone do odpoczynku, gdzie można rozkoszować się ciszą oraz podziwiać akrobacje kowalików, sikorek a także wsłuchać się w intensywnie pracujących „lekarzy drzew”.

Torfowiska stanowią swoistą historię zamierzchłych czasów, zapisaną przyrodniczo w danym miejscu, ukazując i chroniąc bioróżnorodność, która występowała na tym terenie już kilka tysięcy lat temu. Myślę, że możliwość przeniesienia się w przeszłość warta jest poświęcenia odrobiny naszego czasu i uwagi, do czego Państwa serdecznie zapraszam.

Małgorzata Ożóg
Specjalista w Łagowsko – Sulęcińskim Parku Krajobrazowym

Gminy wiejskie województwa lubuskiego – Gmina Kolsko

Centrum miejscowości

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Malownicza gmina położona na wschodnich rubieżach województwa lubuskiego w północnej części powiatu nowosolskiego, wyróżniająca się przede wszystkim walorami przyrodniczymi, m.in. wodnymi rezerwatami przyrody, Obszarami Natura 2000 i Obszarami Chronionego Krajobrazu. Większość terenu to lasy, łąki i pola oraz piękne jeziora – co powoduje intensywny

rozwój turystyki. To tu zaczyna się województwo lubuskie. Do niedawna była to gmina typowo rolnicza. Czy to się zmienia? O odpowiedź poprosiliśmy pana **Henryka Matysika** – Wójta Gminy Kolsko oraz panią **Renatę Chodak** – Sekretarz Gminy.

Za panem kilka kadencji urzędowania na stanowisku Wójta. Jak pan postrzega rozwój Gminy w tym czasie?

Wójtem jestem już 7 kadencję i myślę, że dałem się poznać jako pracowity wódarz. Moje doświadczenie w roli samorządowca przekłada się na dynamiczny rozwój Gminy. W tym czasie jej wizerunek uległ całkowitej zmianie. Do swojej pracy podchodzę poważnie i odpowiedzialnie. Z typowo rolniczej wiejskiej gminy, powoli stajemy się też gminą otwartą i przychylną dla turystów i wczasowiczów. Istotną

atrakcją jest przebiegająca przez Gminę powiatowa ścieżka rowerowa o długości prawie 43 kilometrów, przy której rozbudowana została niezbędna infrastruktura techniczna. Ścieżka prowadzi po nasypie dawnej linii kolejowej relacji Wolsztyn-Żary. W jej sąsiedztwie znajduje się m.in. wyremontowana wieża ciśnieniowa i maszt w Konotopie, dawne dworce w Kolsku i Konotopie, będące swego rodzaju atrakcjami turystycznymi. Nie brakuje na naszym terenie szlaków pieszych i wodnych. Ale nie tylko to jest ważne. Ja stawiam także na aktywność mieszkańców, dostępność do dóbr kultury, stawiam na rozwój społeczno-gospodarczy i wzajemną współpracę.

Ale chyba dominującą dziedziną lokalnej gospodarki jest rolnictwo? Czym zajmują się rolnicy w pana Gminie?

W krajobrazie naszych wsi dominuje kolor zielony, co świadczy o tym, że rolnicy stawiają przede wszystkim na uprawę użytków zielonych. A są ku temu dogodne warunki z uwagi na bliskość rzeki Obrzycy i sieć drobnych cieków wodnych. Użytki zielone zajmują prawie 1200 ha powierzchni. Dominują u nas gleby V i VI klasy bo-

Budynek
Zespołu Edukacyjnego
w Kolsku

nitacyjnej, co przekłada się na uprawę zbóż, rzepaku i kukurydzy. Grunty orne zajmują ok. 2400 ha.

Tabela 1. Grunty orne i użytki zielone w Gminie Kolsko.

Klasa bonitacji gleby	Grunty orne [ha]	Użytki zielone [ha]
III	55	–
IV	532	302
V	786	662
VI	1063	224

Jak ocenia pan relacje z kołami łowieckimi? Pytam w kontekście szacowania szkód łowieckich przez miejscowe koła łowieckie.

Na terenie Gminy działają, czyli prowadzą gospodarkę łowiecką cztery koła. Relacje myśliwych oraz rolników

Tabela 2. Koła łowieckie działające na terenie Gminy Kolsko.

Koło łowieckie	Powierzchnia całkowita obwodu łowieckiego na terenie Gminy Kolsko
„Jeleń” w Bojadłach	7.155,87 ha
„Dzik” w Zielonej Górze	784,53 ha
„Wrzos” w Zielonej Górze	126,68 ha
„Ryś” w Ciosańcu	1,53 ha

moim zdaniem są napięte, czasami docierają do nas skargi rolników na przeprowadzone szacowania. Generalnie muszę stwierdzić, że mimo szorstkiego partnerstwa sprawy te zawsze znalazły jakiś pomyślny finał.

Wspomniał pan o rozwoju społeczno-gospodarczym i wzajemnej współpracy. Co ma pan na myśli?

Mam na myśli transformację gospodarczą, integrację w zakresie transportu, oświaty, kultury czy działań promocyjnych. Mówię o prowadzeniu efektywnej polityki w zakresie planowania i realizacji działań rozwojowych, pozyskiwaniu funduszy oraz dostosowaniu usług publicznych do wymogów współczesnego, cyfrowego świata. Dlatego formalnie wyraziliśmy wolę i gotowość do współpracy w zakresie realizacji zadań wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy regionu w ramach „Partnerstwa Gmin-Lubuska 9”, w skład którego wchodzi wszystkie

gminy powiatu wschowskiego oraz nowosolskiego (poza miastem Nowa Sól i Gminą Otyń).

Pan Wójt wspomniał o aktywności mieszkańców. Jak wygląda ta aktywność i na czym ona polega? Z tym pytaniem zwracam się do pani Sekretarz.

Na terenie Gminy funkcjonuje 7 kół gospodyń wiejskich oraz inicjatywa pn. „Wiedźmy z Kolska” realizowana przez mieszkanki gminy. Działają zespoły śpiewacze „Tęcza Kolsko” oraz „Konotopianki”. Koła gospodyń oraz zespoły muzyczne, o których wspomniałam można zobaczyć podczas naszych imprez cyklicznych, organizowanych z okazji „Dnia Dziecka” oraz „Dożynek Gminnych”. Naszym standardowym projektem jest działający w Kolsku od 2019 roku „Klub Senior+”. To szczególnie cenna inicjatywa i ukłon w stronę naszych seniorów, gdyż ma na celu aktywowa-

wyremontowano i wyposażono w niezbędny sprzęt. Od poniedziałku do piątku 20 seniorów spędza tu swój wolny czas.

I ostatnie już pytanie do pana Wójta. Jakie jeszcze pilne potrzeby czekają na realizację w kierowanej przez pana Gminie?

Gmina w 82% jest już skanalizowana. To już bardzo dobry i wysoki wskaźnik. Idziemy „na maksa”, choć zdaję sobie sprawę, że osiągnąć 100% będzie niezwykle trudno. Dla mnie palącym problemem jest stan przebiegającej przez Gminę drogi wojewódzkiej nr 315, która wymaga pilnego remontu. Oddany niedawno do użytku nowy most na Odrze, łączący Miłsko z Przewozem w okolicy Bojadł już wpływa na zwiększony ruch drogowy w regionie. Bez dobrych dróg, rozwój takich gmin jak Kolsko będzie utrudniony. Liczę na inwestycję w tym zakresie.

O tym, co dzieje się w Gminie Kolsko, porozmawialiśmy z władzami Gminy. Tego tematu nie da się jednak wyczerpać w ramach krótkiego

Dawny dworzec kolejowy

nie tego środowiska do wspólnego i zorganizowanego spędzania czasu. Organizowane są tam zajęcia z arteterapii, muzykoterapii, rękodzielnicze, warsztaty krawieckie, kulinarne, florystyczne, ćwiczenia pamięci oraz aktywności fizycznej, oczywiście dostosowane do możliwości uczestników. „Klub Senior+” jest jak drugi dom. Z byłego magazynu wygospodarowaliśmy część budynku, którą

wywiadu. Gmina rozwija się i zmienia swoje oblicze, czego wyrazem są przedstawione dokonania. Z przedstawicielami władz Gminy rozmawiał Krzysztof Roślik.

Obsługą rolników z terenu Gminy Kolsko zajmuje się nasz doradca pan Zdzisław Sakowicz, tel. 513 980 929, e-mail: z.sakowicz@lodr.pl

Lubuski REGIONALNY PRODUKT

Jacek Stefanowicz
LODR Kalsk.
j.stefanowicz@lodr.pl

Nie od dziś wiadomo, iż województwo lubuskie szczyci się pięknymi lasami i wieloma czystymi jeziorami. Między innymi dlatego na liście produktów regionalnych naszego regionu nie brakuje wyrobów z ryb słodkowodnych. Swego rodzaju zagłębiem, które co i rusz rejestruje nowy produkt na liście produktów regionalnych są okolice Wojnowa nad jeziorem Wojnowskim. To właśnie tu, w Rybackiej Chacie powstaje *Wojnowska ryba na kwaśno*.

Kotlina Kargowska, to południowa część województwa, w której to kotlinie znajdziemy dwa jeziora Wojnowskie – Zachodnie i Wschodnie. To obecne nazwy tych akwenów. Kiedyś jeziora te nazywano Kramskim i Tucholą. Skąd wzięła się zmiana? Tego tak do końca nie wiadomo. Wody jezior zasilane są Gniłą Obrą, kiedyś zwaną Leniwą. Ciągły dopływ wody do jezior powoduje, że stały się one bardzo dogodnym miejscem rozwoju wielu gatunków i rodzajów ryb. Bez wątplenia na rozwój oraz bogactwo gatunków panujące w tych jeziorach ma wpływ prowadzona już od wielu lat odpowiednia gospodarka rybacka. A skoro mamy czyste jeziora, odpowiednie warunki naturalne oraz rozsądną działalność człowieka, to nic dziwnego, że od lat ryb w tym regionie nigdy nie brakowało – zarówno w jeziorach, jak i na stołach.

Z wyjątkowych przetworów rybnych od dawna już słynie właśnie Wojnowo. Niewielka miejscowość posadowiona nad samym jeziorem Wojnowskim. Poza wędzonymi czy

smażonymi jedną z najczęstszych metod przyrządzania rybich przysmaków było i jest przygotowanie ryb na kwaśno w specjalnej octowej zalewie.

Do przygotowania *Wojnowskiej ryby na kwaśno* potrzebujemy oczywiście przede wszystkim ryby. Tu wybór jest spory, a i dowolność niemała. Sprawdzi się zarówno leszcz, płoć, karp, ale i szczupak.

Po zalaniu odstawiamy słoiki w ciemne miejsce na kilka lub kilkanaście dni. W zależności od użytych przypraw, a przede wszystkim ryby smak *Wojnowskiej* będzie bardzo delikatny, słodko-kwaśny.

Obecnie w przygotowaniu *Wojnowskiej ryby na kwaśno* specjalizuje się *Rybacka Chata* z Wojnowa, gdzie ryby królują pod różnymi postaciami

Wojnowska ryba na kwaśno

Ryby oczywiście należy na wstępie oczyścić i podzielić na dzwonka, chyba, że używamy filetów lub w przypadku mniejszych okazów, można użyć całych rybek. Obsypujemy je przyprawami i zostawiamy na jakiś czas. Kolejny krok, to panierowanie – tu wchodzi w grę panierka z mąki, nie z bułki tartej. Po usmażeniu, ryby układamy w słoiku typu „wek” i zalewamy zalewą octową, podobną do tej, którą przygotowujemy np. do grzybków, czy ogórków konserwowych. W bogatszych wersjach, do zalewy dodawało się jeszcze cebulę, marchew, pietruszkę lub seler. Należy pamiętać, aby zalewa była go-

– pasztetów, kotlecików, pulpetów, filetów, wędzonych, smażonych, pieczonych... Miłośnicy ryb na pewno znajdą tu coś dla siebie.

Wojnowska ryba na kwaśno została zarejestrowana na ministerialnej liście produktów tradycyjnych w 2015 roku.

MARZEC 2023 r.

Kiełb – ryba miesiąca

1 Śr.	
2 Czw.	
3 Pt.	
4 Sb.	
5 Nd.	
6 Pn.	
7 Wt.	
8 Śr.	
9 Czw.	
10 Pt.	
11 Sb.	
12 Nd.	
13 Pn.	
14 Wt.	
15 Śr.	
16 Czw.	
17 Pt.	
18 Sb.	
19 Nd.	
20 Pn.	
21 Wt.	
22 Śr.	
23 Czw.	
24 Pt.	
25 Sb.	
26 Nd.	
27 Pn.	
28 Wt.	
29 Śr.	
30 Czw.	
31 Pt.	

SKALA BRAŃ

słabe	
średnie	
dobrze	
bardzo dobrze	

Krzysztof Roślik
LODR Kalsk
k.roslik@lodr.pl

Kiełb należy do rodziny karpionowatych. Posiada ciało wrzecionowate, wydłużone i podobne do brzana. Głowa – szeroka, oczy – wielkie, w kącikach ust znajduje się po jednym, krótkim, miękkim wąsiku, płetwa ogonowa – symetrycznie wcięta.

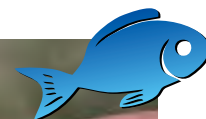
Dorasta do 25 cm długości i 0,1-0,15 kg wagi. Przeciętnie poławia się kiełbie o długości 8-12 cm i wadze 0,01-0,05 kg.

Kiełb należy do ryb wrażliwych na chemiczne zanieczyszczenia wód. Żyje w czystych wodach o piaszczystym lub żwirowym dnie, głównie w nizinnych odcinkach rzek i kanałach, choć potrafi się zaaklimatyzować w wodach krainy pstrąga i lipienia oraz stawach i jeziorach. Zdecydowanie unika dna mulistego. Często zdarza się, że stanowi jedyny gatunek strumieni przepływowych łączących jeziora. Występuje na terenie całego kraju. W jeziorach i dużych rzekach przebywa w partiach przybrzeżnych o minimalnym spadzie dna. W małych, płytkich ciekach wybiera miejsca głębsze, chętnie pod osłoną wysokich skarp.

Kiełb to ryba typowo denną, żyje w stadach, rzadko unosząc się do górnych warstw wody. Stada kiełbi nie stoją w miejscu, lecz ciągle wędrują. Pokarm stanowi drobna fauna denną, glony i szczątki roślin wodnych. Nie wyróżnia się specyficznymi godzinami żerowania. Oznacza się dobrym apetytem. Kiełbie żerują niezależnie od pogody. Nie lubią fali i w dni wietrzne chronią się do zatok. W upały wypływają na płycizny o szybszym nurcie. Trze się od maja do czerwca, bezbarwna ikra zlepiona w grudki przykleja się do roślin podwodnych.

Łowienie kiełbi wbrew pozorom nie jest proste, zwłaszcza w krystalicznie czystej wodzie, gdzie bywają one bardzo płochliwe. Zalecane są przynęty zwierzęce, szczególnie czerwone lub białe robaki. Z zacięciem ryby nie należy się zbyt spieszyc, gdyż kiełb wsysa przynętę powoli. Kiełbia nie obejmują żadne limity. Wędkarze używają go jako przynęty na ryby drapieżne. Rekordowy kiełb złowiony na wędkę mierzył 25,5 cm. Obecnie nie odnotowuje się rekordów połowu tej ryby. Kiełb dożywa do 7 lat.

Gatunek nie ma znaczenia gospodarczego. Mięso ma białe, raczej smaczne. Łuski łatwo odchodzą podczas skrobienia.

Nietoperk, to malownicza wieś położona na Ziemi Lubuskiej w gminie Międzyrzecz w sąsiedztwie lasów i dwóch jezior. Znajduje się ona na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Uroczyska MRU, który słynie z niemieckich fortyfikacji z czasów II Wojny Światowej.

To właśnie tu, od 2009 roku prężnie działa Koło Gospodyń Wiejskich, które obecnie zrzesza 20 osób – 19 kobiet oraz jednego mężczyznę. Od czerwca 2021 r. rolę Przewodniczącej Koła pełni Pani Wioleta Górgurewicz, która zasiada także w Radzie Sołeckiej.

KGW w Nietoperku prowadzi swoją działalność od 14 lat. Do Bazy Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich nadzorowanego przez ARiMR zostało oficjalnie wpisane

KGW w Nietoperku – bo siła tkwi we wspólnym działaniu!

Koło Gospodyń Wiejskich w Nietoperku, to mała społeczność, w której działania skupiają się na integracji lokalnej społeczności, wspieraniu kultury oraz promowaniu wsi na okolicznych wydarzeniach. Specjalnością koła są wyśmienite pierogi i zupa dyniowa, które podbiły już podniebienia i serca wielu smakoszy.

w kwietniu 2019 roku. Dzięki pozytywnym funduszom Koło kupuje drobny sprzęt i produkty niezbędne do spotkań i przygotowywania posiłków.

Członkowie KGW w Nietoperku mogą pochwalić się wieloma umiejętnościami, które promują zarówno lokalnie jak i na zewnątrz gminy. Od początku swojej działalności aktywnie i chętnie uczestniczą w życiu wsi i jej mieszkańców. Jednym z takich przedsięwzięć jest zapoczątkowana w 2012 roku i trwająca kilka lat akcja na rzecz ochrony środowiska. Dzięki niej udało się nie tylko posprzątać wieś i jej okolice, ale również wyremontować dach Kościoła w Nie-

toperku i wesprzeć finansowo Kościoły w Kęszycy i Szumiącej. Środki na te przedsięwzięcia pochodziły między innymi ze sprzedaży surowców wtórnych. Innym działaniem było przygotowanie palm wielkanocnych, których sprzedaż umożliwiła sfinansowanie wycieczki dla ministrantów z rodzimej parafii.

Jednym z ważniejszych wydarzeń z życia KGW i mieszkańców Nietoperka, a zarazem odpowiedzialnym wyzwaniem, było zorganizowanie w 2022 roku po raz pierwszy Dożynek Gminnych. Aby upamiętnić to wydarzenie, członkowie Koła ze starego pnia drzewa stworzyli rzeźbę i wolno stojące figury rybaka i kobiety wie-

skiej, które do dzisiaj stoją na placu festynowym.

Koło bardzo chętnie bierze udział w wydarzeniach i konkursach kulinarnych. W 2014 roku uczestniczyło w Plebiscycie na „Najlepsze Koło Gospodyń Wiejskich” województwa lubuskiego organizowanym przez Gazetę Lubuską. Ich ogromnym osiągnięciem było zajęcie w sierpniu 2021 r. pierwszego miejsca na Europejskim Festiwalu Kulinarnym „Smaczne Międzyrzeckie”, za przygotowanie zupy dyniowej pod nazwą „Pikantna zupa babci Łodzi”. Rok później KGW wzięło udział w Bitwie Regionów w Dobiegniewie. W czerwcu 2022 r. KGW w Nietoperku zadebiutowało na

PRZEPIS NA PIEROGI

Składniki:

□ farsz:

- 1 kg ziemniaków ugotować, przepuścić przez praskę
- 2 kostki sera białego przepuścić przez praskę
- 1 dużą cebulę pokroić w kostkę i zeszklić na oleju
- sól, pieprz do smaku

Wszystko razem wymieszać i farsz gotowy.

□ ciasto:

- 1 kg mąki
- 0,5 szklanki oleju
- 0,7 l gorącej wody
- dwie szczypty soli

Mąkę wysypujemy na stolnicę, robimy dołek, wlewamy olej i gorącą wodę i wyrabiamy ciasto. Jakby się kleiło, to dosypujemy mąki. Tak wyrobione ciasto wałkujemy, wycinamy kółka i nakładamy farsz.

XXVIII Targach Rolniczych AGRO-TARG Kalsk 2022 organizowanych przez LODR, promując w ten sposób swoją działalność.

Poza kulinariami KGW angażuje się również w organizację warsztatów m.in. z malowania pisanek, pieczenia i dekorowania pierników, robienia mydełek czy wyplatania z wikliny. Kulturuje także tradycję wyrobu wieńców dożynkowych. To doświadczenie sprawiło, że prace wykonane przez Koło dwukrotnie stanęły na podium, zajmując pierwsze miejsce w konkursie wieńców dożynkowych. W 2012 roku jeden z wieńców został wytypowany do udziału w konkursie

na dożynkach wojewódzkich, gdzie zdobył wyróżnienie.

Działalność Koła, to nie tylko rywalizacja i udział w konkursach, lecz również integracja lokalnej społeczności. Każdego roku, z pomocą Sołtysa i Rady Sołeckiej, KGW organizuje wydarzenia związane z tradycją świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia, jak również Dnia Kobiet i Dnia Seniora. Członkowie wspólnie przygotowują stoiska na odpusty parafialne, a także na konferencje i wydarzenia promowane przez Gminę i sąsiednie miejscowości. W czerwcu 2018 r. KGW

w konferencjach i warsztatach organizowanych przez LODR w Kalsku, dzięki temu pogłębiają wiedzę na temat możliwości rozwoju społeczności lokalnej na obszarach wiejskich, a także wymieniają się doświadczeniem z innymi stowarzyszeniami województwa lubuskiego.

Działalność KGW w Nietoperku odbierana jest przez mieszkańców bardzo pozytywnie. Spotykają się z życzliwością i aprobatą, a także wsparciem w podejmowaniu wszelkich działań, co dodaje energii do realizacji zamierzonych celów.

wzięło udział w paradzie zabytkowych lokomotyw, które zatrzymywały się na stacji kolejowej w Nietoperku. W ramach tej akcji członkowie Koła serwowali gościom pyszne pierogi i ciasta.

Koło w okresie letnim organizuje dla mieszkańców sołectwa tematyczne imprezy plenerowe. Jednym z takich wydarzeń był zorganizowany we wrześniu 2021 roku festyn COVID-19, zachęcający lokalną społeczność do szczepień i dbania o zdrowie swoje i najbliższych. Atrakcje, jakie zapewnia KGW, to również wspólne wycieczki krajoznawcze m.in. do Wrocławia, Książa czy Przelewic. Dodatkowo, aby uczcić setną Rocznicę Odzyskania Niepodległości RP, na placu festynowym wraz z mieszkańcami posadzili 100 cebulek krokusów w biało-czerwonych barwach.

Członkowie Koła Gospodyń Wiejskich bardzo chętnie uczestniczą

Jedną z potraw, dzięki którym KGW w Nietoperku jest rozpoznawalne przez okolicznych mieszkańców, są pierogi. Druga potrawa to: Pikantna zupa Dyniowa babci Łodzi.

PRZEPIS NA PIKANTNĄ ZUPĘ DYNIOWĄ BABCI ŁODZI

Składniki:

- 1,5-2 kg dyni po obraniu
- 2 cebule pokroić i zeszklić na oleju
- 2 litry bulionu
- liść laurowy
- kilka suszonych grzybów
- łyżka groszku mrożonego lub z puszk
- czerwona papryka
- sos tabasco
- śmietana 30 %

Do bulionu dodać dynię, zeszkloną cebulkę, liść laurowy. Wszystko gotujemy przez ok. 20 min. Wyjmujemy liść laurowy i blendujemy. Dodajemy łyżkę masła, groszek mrożony lub z puszk, pokrojoną w kostkę paprykę czerwoną, gotujemy 10 min. Doprawiamy solą, pieprzem, sosem tabasco i śmietaną 30%. Do zupy można podać grzanki.

Pałac Mierzęcín – tradycja i nowoczesność

Sylvia Wawrzyniak-Bodnar
LODR Kalsk
s.wawrzyniak@lodr.pl

Lubuskie wina są nieodzowną wizytówką naszego regionu. Jeśli połączymy wina, kuchnię i przepiękną lokalizację to mamy efekt „Mierzęcina”. Kto nie był w tym urokliwym miejscu, koniecznie musi zaplanować tu wiosenną wycieczkę. Zapewniam – warto.

Mierzęcín oddalony jest od Poznania o prawie 140 km, od Szczecina o 120, od Zielonej Góry o 160, a od Gorzowa o 70 km. Nie znajduje się przy dużym ośrodku, ani przy głównych trasach komunikacyjnych. Wizytę w Mierzęcinie trzeba zaplanować z wyprzedzeniem. Do Mierzęcina jedzie się, bo chce się to miejsce poznać albo w Mierzęcinie już się człowiek zakochał.

Neogotycki Pałac Mierzęcín znajduje się w sąsiedztwie Drawieńskiego Parku Narodowego i Puszczy Noteckiej. Obiekt wraz z folwarkiem otoczony jest 15 ha parkiem angielskim oraz ogrodem japońskim,

licznymi łąkami, lasami, jeziorami i oczywiście winnicą. Duch historii dyskretnie przeplata się z nowoczesnością.

Ja poznałam Mierzęcín na początku jesieni. Winnica pomału przygotowywała się do spoczynku. Prace zostały zakończone. W tym dniu wyciśnięta została ostatnia skrzynka winogron – byłam tego świadkiem.

Jesień na winnicy jest magiczna, panuje cisza, liście przebarwiają się na różne kolory. Po winnicy oprowadza mnie Pani Monika Pater, osoba o ogromnej wiedzy i pasji do wina. Winnica jest sercem majątku. To tu, na prawie 9 hektarach uprawia się 19 szczepów winorośli, co plasuje ją w czołówce polskich winnic jeśli chodzi o wielkość uprawy. Pierwszych nasadzeń dokonano w 2004 roku. Obecnie ponad 35 tysięcy krzewów winorośli rośnie na rozległym, łagodnym zboczu o orientacji południowej i południowo-zachodniej, jak i terenie płaskim, na wysokości około 60 m n.p.m.

Głównie odmiany winorośli białych to: Kerling, Riesling, Solaris i Seyval Blanc oraz czerwonych Rondo, Regent i Zweigelt. Są też niewielkie ilości hybryd takich jak: Sibera, Bianca, Hibernal, Muskat odeski, Biona, i Merzling.

Wytwarzane tu wina, dzięki pasji i doświadczeniu zaangażowanych w ten proces ekspertów, zdobywają liczne nagrody i zjednują sobie najbardziej wymagających klientów. Duży wpływ na jakość trunku ma

nowoczesna przetwórnia oraz warunki, w jakich przechowywane są wina w Piwnicy Win. Pani Monika mówi, że wiedzą jak robić dobre wino. Winnica to ciągły rozwój i ciężka praca. Wszyscy pracują na dobrą markę i lubią spotykać się we własnym gronie – podkreśla Pani Monika. Nie ma tu presji by robić coś szybko. Każdy rok na winnicy jest inny, klimat się zmienia, częste wiosenne przymrozki decydują o przyszłych zbiorach. Winnica to żywy organizm, należy go chronić i wspierać.

Mikroklimat tu panujący sprzyja uprawie winorośli, o czym świadczą stare, przedwojenne krzewy występujące przy wielu okolicznych domostwach. Lata są słoneczne i suche, dzięki czemu krzewy obradają w dorodne i soczyste owoce. Winnica wznosi się ponad otaczającą ją obszar i wraz z jeziorem, okolicznymi lasami oraz łąkami tworzy malowniczy krajobraz

Mierzęcin przyciąga, oprócz pięknie odrestaurowanego obiektu bardzo dobrą kuchnią, która jest z jednej strony prosta, sezonowa, a z drugiej wyrafinowana w swoim smaku. No i wino, które jest jej dopełnieniem. Oczywiście atrakcje w postaci koni,

Grape SPA (jako pierwsi w Polsce stworzyli zabiegi na bazie materiałów pochodzących z winnicy: naparów z liści, pestek, szypulek, miazgi i soków). Są również baseny, sauna, siłownię, kręgle, centra konferencyjne, możliwość spacerów nordic walkingu czy grzybobrania. W tym miejscu niewątpliwie działa efekt synergii. Sam spacer po parku w otoczeniu dębów, buków i grabów daje zwiedzającym odpoczynek i oderwanie od piętrzących się obowiązków.

Warto odwiedzić dwupoziomową Destylarnię, restaurację znajdującą się w budynku dawnej gorzelni na terenie majątku. Ciekawy industrialny wystrój ze starymi maszynami i urządzeniami gorzelnianymi w połączeniu z nowoczesnością robi wrażenie. Menu oparte na darach natury obfituje w sezonowe warzywa i owoce oraz zioła z własnych upraw, ryby z pobliskich jezior, dziczyznę oraz grzyby. Czerpiąc z najważniejszych źródeł nurtu Slow Food, większość produktów wykorzystywanych do kompozycji dań pochodzi od lokalnych dostawców. Serwowane są tu dania kuchni slow food, wellness oraz kuchni śródziemnomorskiej i lokalne wina.

Mam wrażenie, że słowa to ciągle za mało. Mierzęcin to z jednej strony kuchnia, z drugiej – wino. Mierzęcin to kultura picia regionalnego wina, łączenia go z posiłkiem, odpoczynek, spokój i cisza. W Mierzęcinie starają się czerpać jak najwięcej z bogactwa otaczającej natury i tradycji regionu. Połączenie tego wszystkiego odczuwają goście i to jest sukces tego miejsca. Kto raz odwiedzi Pałac Mierzęcin na pewno tam wróci.

Ciekawostki:

- Nagrody na Targach Eno Expo w 14 Konkursie Polskich Win i Cydrów 2022.
- Brązowy Medal – Noole Noir 2020 Winnica Pałac Mierzęcin.
- GAULT ET MILLAU 2016, 2017, 2018 – dwie czapki dla Restauracji Destylarnia w przewodniku Gault et Millau.
- Piwnica win – znajduje się w jednym z najstarszych budynków kompleksu

pałacowego i po przeprowadzonej renowacji zapewnia idealne warunki do leżakowania i dojrzewania win.

- Aktualna oferta win: Riesling 2019, Seyval Blanc 2019, Regent/Rondo Rose 2019, Regent 2016, Rondo 2016
- Dla uczczenia Jubileuszu 20-lecia działalności Pałacu Mierzęcin Wellness & Wine Resort przygotowano specjalną selekcję win z winogron zebranych podczas Winobrania 2021 roku. Limitowana etykieta zaprojektowana na tę okazję, przedstawia układ winnicy wraz z poszczególnymi parcelami, na których rosną różne odmiany.
- Pałacowa Spizarnia – w Pałacu kupić można lokalne przetwory, zestawy podarunkowe, oleje (paprykowy, porowy), miody (akacjowy, lipowy, leśny, spadź iglasta, malinowy rzepakowy, gryczany), pesto z czosnku niedźwiedziego. Pałac współpracuje z lokalnymi dostawcami. Wiedzą kto w regionie działa ekologicznie, zgodnie z rytmem natury, dzięki czemu produkty wypełnia bogactwo smaków zdrowych składników potrzebnych dla zbudowania równowagi ciała i ducha.

Historycznie, rabatą nazywano grupę roślin skomponowaną z bylin, a z roślin sezonowych – kwietnikiem. Obecnie, według encyklopedii PWN, rabatą to „pas ziemi obsadzony roślinami ozdobnymi, sezonowymi lub bylinami; rabaty są zakładane m.in. na trawnikach, wzdłuż alejek, murów, pergol; obecnie głównie zakłada się rabaty bylinowe”.

Olga Kazińska-Linkowska
 PZDR Zielona Góra
 o.kazinska-linkowska@lodr.pl

Style kompozycji roślinnych

Ogród można skomponować według wybranego stylu, takiego, który będzie wyróżniał daną część ogrodu, bądź tworzył spójną całość z np. ze stylem architektonicznym domu. Rodzajem dobranych roślin, kształtem rabat, doбором materiałów i elementów małej architektury ogrodowej nadajemy ogrodowi określony charakter.

Styl rustykalny i nowoczesny wydają się być bardzo odmienne od siebie

i na ich przykładzie omówione zostaną zasady projektowania ozdobnej rabaty.

Czym kierować się przy doborze gatunkowym roślin?

Znając miejsce na rabatę, należy zdecydować się na to jaką ma mieć wielkość i kształt. Następnie, jak wysokie rośliny mają się na niej znaleźć i z ilu stron ma być oglądana. Komponując grupę roślin w wybranym stylu mamy do dyspozycji wachlarz konkretnych gatunków roślin. Spośród nich wybieramy te, które odpowiadają naszym kryteriom. Oto jakie czynniki możemy brać pod uwagę: pora i długość kwitnienia, wysokość rośliny,

barwa liści, łodyg, kwiatów, wielkość kwiatów – czy będą widoczne z daleka czy tylko z bliska, kształt i wielkość liści. Ponadto należy zwrócić uwagę na tło rabaty. Oczywiście, jak przy każdym doborze roślin zwracamy też uwagę na warunki glebowe, wodne, nasłonecznienie jakie występują na

Styl rustykalny

Rabata w stylu rustykalnym, inaczej wiejskim, cechuje się wyraźnymi, czystymi barwami i ich różnorodnością u roślin. Gatunki roślin są typowe dla tradycyjnego, wiejskiego ogrodu sprzed lat. Materiały towarzyszące

jak grys, beton, drewno, szkło i metal. Charakterystyczne będzie również zestawianie jednakowych roślin lub ich jednolitych mieszanek w dużych grupach. Gatunki roślin właściwe dla nowoczesnego stylu w ogrodzie to: wszelkie trawy ozdobne m.in. miskant chiński, rozplenica japońska, turzyce,

Projekt ozdobnej rabaty – styl rustykalny czy nowoczesny?

stanowisku, na którym ma powstać projektowana rabata. Kolejnymi wyznacznikami doboru roślin mogą być takie ich cechy jak to czy zwabiają jakieś zwierzęta (np. kocimiętka – koty, rozchodnik okazały – trzmiele i motyle, ogórecznik lekarski – pszczoły itd.), bądź odstrasza (np. lawenda – mrówki, słonecznik – gryzonie). Ważne jest również zwrócenie uwagi na to, czy są roślinami uczulającymi (np. częstym alergenem są nasiona traw) lub trującymi dla ludzi bądź zwierząt mających być użytkownikami danego ogrodu (np. trujące są gatunki takie jak konwalia majowa czy dyptam).

rabacie to żwir, kamień, cegła oraz takie elementy dekoracyjne jak naczynia ceramiczne, blaszane, przedmioty wiklinowe, drewniane. Gatunki roślin oddające charakter wiejski ogrodu polecane do zastosowania w rabacie rustykalnej to między innymi: sasancka zwyczajna, tulipan, narcyz, fiołek, łąbin trwały, piwonia ogrodowa, ostróżka ogrodowa, malwa ogrodowa, dziewanna wielkokwiatowa, astry, szałwia omszona, lawendy, cynie, aksamitki, nasturcja ogrodowa, powoj, rudbekie, irysy, dzielżan, kosmos podwójnie pierzasty, płomyk sztydlasty, płomyk wiechowaty, liliowiec ogrodowy, lilia drzewiasta, krwawnik pospolity, rozchodnik okazały, bodziszek, dzwonki, konwalia majowa, goździki, łąbin trwały, pierwiosnek, macierzanka piaskowa, żagwin ogrodowy, smagliczka skalna, czyściec wełnisty, funkia.

Styl nowoczesny

Nowoczesności nada rabacie kolorystyka utrzymana w odcieniach bieli, brązu, zieleni, czerni lub inny kolorów, ale nie zróżnicowanych, oraz zastosowanie w otoczeniu rabaty materiałów takich

ostniece, kostrzewy, rajgras wyniosły, awena wieczniezielona, sity, lawendy, szałwia omszona, przywrotnik ostroklapowy, zawciąg nadmorski, wiązówka bulwkowa, mikołajek płaskolistny, jeżówka purpurowa, liatry kłosowa, pysznogłówka, juka karołińska, przetacznik kłosowy, spartyna grzebieniasta.

Podsumowanie

W zależności od tego, jaki efekt końcowy chcemy uzyskać w wyglądzie przestrzeni otaczającej nasz dom, należy dostosować wygląd poszczególnych elementów ogrodu m.in. ozdobnych rabat roślinnych. Jeśli cały ogród i dom mają charakter rustykalny lub chociaż zbliżony do rustykalnego, możemy go podkreślić wybierając rośliny charakterystyczne dla tego stylu. Analogicznie sytuacja wygląda w ogrodzie przy domu nowoczesnym – wybieramy wtedy rośliny typowe dla stylu nowoczesnego. Nie zawsze jednak musimy się stosować do tej zasady – rabaty w ogrodzie mogą swoją odmienną estetyką wyróżnić daną część ogrodu i wewnątrz ogrodowe zyska wówczas swój własny, oryginalny styl. Moim zdaniem jednak warto trzymać się ściśle zasad rządzących danym stylem, aby jego odbiór był jasny i czytelny.

Dodatkowo roślina ta wspomaga pracę mózgu, poprzez źródło aminokwasów wpływających na produkcję dopaminy. Stosowany w profilaktyce nowotworowej, zapobiega niszczeniu DNA poprzez zawartość witaminy B9 oraz pomaga w reprodukcji zniszczonych komórek. Tryptofan zawarty w bobie ma działanie uspakajające, przez co zapewnia zdrowy sen, a zawarta w nim dopamina przyczynia się do poprawy nastroju i niweluje ryzyko zachorowania na depresję.

1 Sb.		
2 Nd.		
3 Pn.		
4 Wt.		
5 Śr.		
6 Czw.		
7 Pt.		
8 Sb.		
9 Nd.		
10 Pn.		
11 Wt.		
12 Śr.		
13 Czw.		
14 Pt.		
15 Sb.		
16 Nd.		
17 Pn.		
18 Wt.		
19 Śr.		
20 Czw.		
21 Pt.		
22 Sb.		
23 Nd.		
24 Pn.		
25 Wt.		
26 Śr.		
27 Czw.		
28 Pt.		
29 Sb.		
30 Nd.		

NÓW	PEŁNIA	MAŁEJĄCY	ROSNĄCY
DOBRY CZAS NA SIEW I SADZENIE			
Kwiatów	Warzyw	Roslin owocowych	Warzyw korzeniowych

ADRESY

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96, 68 385 28 68
e-mail: sekretariat@lodr.pl

Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Oddział w Lubniewicach, Głisno 123
tel./fax 95 755 76 14 do 15, 95 755 71 79
e-mail: lubniewice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
w Gorzowie Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski
ul. Pankiewicza 5-7
tel./fax 95 722 60 50
e-mail: gorzow@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Krośnie Odrzańskim
66-600 Krosno Odrzańskie, ul. Zamkowa 1
tel./fax 68 383 52 33
e-mail: krosno@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Międzyrzecz
66-300 Międzyrzecz, ul. Reymonta 5
tel./fax 95 742 21 27
e-mail: miedzyrzecz@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Nowej Soli
67-100 Nowa Sól, ul. Piłsudskiego 30
tel./fax 68 387 36 92
e-mail: nowasol@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Słubicach
69-100 Słubice, ul. Mickiewicza 6
tel./fax . 95 758-02-12
e-mail: slubice@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Strzelcach Krajeńskich
66-500 Strzelce Krajeńskie, ul. Wodociągowa 1
tel./fax 95 763 21 58
e-mail: strzelce@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Sulęcinie
69-210 Lubniewice, Głisno 123
tel./fax 95 755 27 88
e-mail: sulecina@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Świebodzinie
66-200 Świebodzin, ul. Poznańska 27 B
tel./fax 68 475 47 50
e-mail: swiebodzin@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Zielonej Górze
z siedzibą w Kalsku
Kalsk 91, 66-100 Sulechów
tel./fax 68 385 20 91 do 96
tel. 68 385 28 68
e-mail: zielonagora@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żaganiu
68-100 Żagań, ul. Bema 15
tel./fax 68 377 31 96
e-mail: zagan@lodr.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa
Rolniczego w Żarach
68-200 Żary, ul. Górnośląska 26
tel. 68 416 11 04
e-mail: zary@lodr.pl

METEOWIADOMOŚCI

Dane meteorologiczne według pomiarów prowadzonych w stacji METEO LODR Kalsk

Miesiąc	Temperatura powietrza °C			Opady w mm/m ²		
	Średnia 1977-2022	Średnia 2022	Średnia 2023	Średnia 1977-2022	Suma 2022	Suma 2023
Styczeń 2023	-0,7	2,0	3,6	43,8	63,5	52,5
Luty 2023	0,2	4,4	2,1*	33,8	74,3	47,8*

* dane za dwie dekady

Piotr Tyliśczak
LODR Kalsk
p.tyliszczak@lodr.pl

Styczeń 2023 był miesiącem stosunkowo wysokich temperaturach. Średnia dobową temperaturą wyniosła 3,6°C, podczas gdy średnia wieloletnia wynosi -0,7°C. Najcieplejsza była pierwsza dekada miesiąca, natomiast najzimniejsza ostatnia dekada. Opady rozkładały się dość równomiernie i w ciągu całego miesiąca spadło 52,5 mm opadu. Jest to wynik większy niż wynosi średnia wieloletnia. W pierwszej połowie miesiąca nie występowały opady śniegu. Śnieg pojawił się w trzeciej dekadzie miesiąca, kiedy to nastąpił spadek temperatury. Temperatura gleby na głębokości 5 cm wynosiła pod koniec miesiąca 0,4°C.

Luty rozpoczął się od dość niskich temperatur. Ocieplenie nastąpiło w drugiej dekadzie miesiąca. Średnia dobową temperaturą za dwie dekady wyniosła 2,1°C. Opady za dwie pierwsze dekady wyniosły 47,8 mm a więc znacznie więcej niż średnia z wielolecia. Śnieg występował na początku miesiąca, jednak wzrost temperatury w drugiej dekadzie spowodował jego roztopienie i co za tym idzie znikła pokrywa śnieżna z pól. Temperatura gleby pod koniec drugiej dekady lutego wzrosła do 1,7°C.

TERMINARZ SZKOLEN

Termin	Organizator	Miejsce	Temat	Koordynator
SZKOLENIA STACJONARNE				
6 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Krosno Odrz.	Łochowice	Stosowanie środków ochrony roślin – szkolenie uzupełniające	Tadeusz Olejarsz tel. 516 177 404
7 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Krosno Odrz.	Łochowice	Stosowanie środków ochrony roślin – szkolenie uzupełniające	Tadeusz Olejarsz tel. 516 177 404
8-9 marca 2023 • godz. 9:00	LODR Kalsk	Kalsk	Stosowanie środków ochrony roślin – szkolenie podstawowe	Tomasz Sakowicz tel. 513 979 507
10 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Gorzów Wlkp.	Szkoła Rolnicza w Kamieniu Małym, Kamień Mały 89	Warunkowość – podstawowy element nowej Zielonej Architektury Ekoschematy – nowy rodzaj płatności bezpośrednich.	Arkadiusz Dombek tel. 513 980 140
14 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Międzyrzecz	Bobowicko	Stosowanie środków ochrony roślin – szkolenie podstawowe	Angelika Cybulska tel. 513 978 921
15 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Żary	Urząd Gminy Przewóz	Warunkowość – podstawowy element nowej Zielonej Architektury Ekoschematy – nowy rodzaj płatności bezpośrednich.	Malwina Łukasiewicz tel. 513 979 126
15 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Żary	Sala KOWR Lubsko ul. 3 Maja	Warunkowość – podstawowy element nowej Zielonej Architektury Ekoschematy – nowy rodzaj płatności bezpośrednich.	Halina Iwaniuch tel. 513 980 202
24 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Krosno Odrz.	Urząd Gminy w Gubinie	Warunkowość – podstawowy element nowej Zielonej Architektury Ekoschematy – nowy rodzaj płatności bezpośrednich.	Greta Boguszewska -Drapa tel. 512 217 405
31 marca 2023 • godz. 10:00	PZDR Krosno Odrz.	Urząd Gminy w Gubinie	Warunkowość – podstawowy element nowej Zielonej Architektury Ekoschematy – nowy rodzaj płatności bezpośrednich.	Greta Boguszewska -Drapa tel. 512 217 405

W PROGRAMIE ENERGIA DLA WSI PRZEZNACZAMY 1 MLD ZŁ DLA:

- **ROLNIKÓW**
- **ISTNIEJĄCYCH SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNYCH LUB ICH CZŁONKÓW**
- **POWSTAJĄCYCH SPÓŁDZIELNI ENERGETYCZNYCH**

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW:

- ka gęś w marcu przybywa... ,
2023 r. na adres Redakcji.
-
- 11
9
1
7
6
2
10
3
5
4
14
12
13
16
8
15
- reningowa (5)

„Na świętego Walentego mróz, chowaj sanie szykuj wóz”

Gratulujemy

*Cenne nagrody
czekają*

Rebus dla dzieci nr 2

Idzie luty, podkuj buty.

A cartoon illustration of a white cow with black spots, a pink nose, and small horns, standing and facing right. The cow has a friendly expression with large, dark eyes. It is standing on four legs with small hooves. The background is plain white.

~~WA~~

~~RA~~

~~P~~

LABORATORIUM

LODR
KALSK

OFERUJEMY

- **Analiza paszy:**
sucha masa, białko, azot, tłuszcz, wapń, fosfor, włókno, popiół, sód.
- **Analiza gleby:**
pH, fosfor, potas, magnez.
- **Analiza kiszonki:**
sucha masa, lotne kwasy tłuszczowe, pH, białko, tłuszcz, włókno, popiół, wapń, fosfor.
- **Badania dodatkowe:**
siła i energia kiełkowania, czystość materiału siewnego, masa tysiąca ziaren, ciężar ziarna w stanie zsylnym, skrobia dla gorzelni, w nawozach: wapń, magnez, fosfor, potas.

KONTAKT:
Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku
poniedziałek - piątek
700 - 15⁰⁰
tel. 68 385 20 91 wew. 338
690 511 578
e-mail: laboratorium@lodr.pl

*OSIEMNAŚCIE ZŁOTYCH - CENA BRUTTO DLA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

 GOSPODARSTWO ROLNE
Dariusz Wardęga

Lubiewko 8 • 66-520 Dobiegniew

SPRZEDAŻ ZIEMNIAKÓW SADZENIAKÓW
ODMIANY KLASYFIKOWANE

VINETA KL. A • CORINNA KL. B • ANUSCHKA KL. A
RED SONIA KL. • A MARABEL KL. A • BELANA KL. A

MOŻLIWY TRANSPORT

TELEFON:
606 207 291 lub 606 897 291

 BIOTEL

PHU Biotel Sp. z o.o.
Dzikowice 87
67-300 Szprotawa
tel. 68 376 27 33

OFERUJEMY:

- ☒ sprzedaż środków ochrony roślin
- ☒ sprzedaż nawozów
- ☒ sprzedaż materiału siewnego
- ☒ skup płodów rolnych
- ☒ profesjonalne doradztwo rolnicze

Dział sprzedaży środków ochrony roślin i nasion:
tel. 68 376 27 33 lub 512 078 771

Dział sprzedaży nawozów:
tel. 68 376 27 33 lub 510 348 395

Dział skupu płodów rolnych:
tel. 535 524 500 lub 512 606 812

Nowości: AMAX 48 , Biogren, AminoPower

PRZEDSIĘBIORSTWO NASIENNE
KRZYŻAŃSCY SP. Z O.O.

KARPICKO k. Wolsztyna
ul. Podgórna 21c

tel. 68 384 26 78 • 691 067 324

P O L E C A M Y :

- kwalifikowany materiał siewny
zbóż jarych i ozimych
- ziemniaki sadzeniaki
- pasze i koncentraty firmy Cargill Poland Sp. z o.o.
- zboża paszowe
- nawozy sztuczne (bezhlorkowe)
- wapno rolnicze granulowane
- mieszanki traw (łąkowe, pastwiskowe, trawnikowe)
- nasiona poplonowe
- profesjonalne czyszczenie i zaprawianie nasion
- usługi transportowe (wanna i firana)
- węgiel

**CAŁOROCZNY SKUP i SPRZEDAŻ
ZBÓŻ PASZOWYCH**

ODBIÓR WŁASNYM TRANSPORTEM

Zapraszamy od poniedziałku do piątku
w godz. 7.00 - 15.00

ZAOPATRZENIE ROLNICTWA

FARMER

BOROWINA 45

tel./fax: 68 376 81 20 PN-PT 8⁰⁰ - 16⁰⁰
tel. kom. 603 248 200 SOB 9⁰⁰ - 13⁰⁰

www.farmer-borowina.pl

REKLAMA

U NAS

**TO TWÓJ
ZYSK**

Zapraszamy

tel. 68 385 20 91 • 515 091 329

**SKUP BYDŁA
RZEŹNEGO
UBOJNIA KOWAL**

Dąbrówka Wilk., ul. Główna 28
tel. 661 822 159 • 663 457 897

*Atrakcyjne ceny
Odbiór własnym transportem*

AGRO
Ubezpieczenia

UBEZPIECZENIA
Komunikacyjne

UBEZPIECZENIA
Domu i Mieszkania

UBEZPIECZENIA
Podróże

UBEZPIECZENIA
dla Firm

UBEZPIECZENIA
Rolne

Materiał reklamowy

Kamila
Gdeczyk-Macho

☎ 726 999 984

kamilagdeczykmacho@gmail.com

**USŁUGOWE CZYSZCZENIE
ZBÓŻ
oraz NASION ROLNICZYCH**

**NOWA LINIA CZYSZCZĄCA
CIMBRIA**

Firma Usługowa Wiesława Krzyżańska
Karpicko k. Wolsztyna • tel. 691 067 324

INFORMACJE RYNKOWE

DODATEK DO LUBUSKICH AKTUALNOŚCI ROLNICZYCH 2

Wszystkie dane zebrano na 20 lutego 2023 r.

Z lubuskich targowisk /ceny w zł/

Nazwa artykułu	j.m.	Gorzów Wlkp.	Gubin	Międzyrzecz	Nowa Sól	Sulechów	Świebodzin	Witnica	Żary
Jaja	szt.	1,20 – 1,40	1,00 – 1,30	0,65 – 1,10	0,60 – 1,30	0,80 – 1,00	1,10	1,00 – 1,70	0,70 – 1,70
Ziemniaki	kg	2,50	1,80 – 2,20	2,50	2,00 – 3,00	2,50	2,50	3,00	3,00
Cebula	kg	4,00	5,00	5,00 – 6,00	4,00	4,00	5,00	4,00	4,50 – 5,00
Czosnek	szt.	2,50	3,60	3,50	3,50	3,00	3,00	1,50 – 2,50	2,50
Marchew	kg	4,00	4,50	4,50	4,00	3,00	5,00	4,00	4,00 – 4,50
Pietruszka	kg	6,00	6,50	8,00	8,00	8,00	8,00 – 9,00	8,00	9,00
Pietruszka natka	pęczek	2,50	3,00	2,50	2,50	2,50	3,00	3,50	3,00
Buraki czerwone	kg	4,00	3,50 – 4,00	3,80	4,00	3,00	4,00	4,00	4,50
Por	kg/szt.	3,00	9,00*	3,50	3,00	3,50	3,00	5,00	3,50
Seler	kg	6,00	6,00	7,00	6,00	8,00	7,00	9,00	7,00
Włoszczyzna	pęczek	6,00	7,00	6,50	6,00	6,50	6,00	6,50	8,00
Ogórek	kg	–	19,90	18,00	–	28,00	23,00	–	10,00
Ogórek kiszony	kg	14,00	5,50	8,50	–	9,00	12,00	–	–
Cukinia	kg	–	14,00	9,80	–	15,00	–	17,00	–
Pomidor	kg	–	15,0 – 19,0	13,0 – 25,0	–	35,00	25,0 – 30,0	15,00	10,0 – 12,0
Papryka czerwona	kg	–	25,00	13,50	–	24,00	22,00	17,00	10,00
Kapusta biała	kg/szt.	5,00**	2,60*	6,50	3,00*	2,50*	4,00	8,00*	3,00*
Kapusta biała kiszona	kg	6,00	5,33	8,50	12,00	8,50	15,00	10,00	9,00
Kapusta pekińska	kg/szt.	10,00**	4,50	5,50	6,00	5,50	5,00	8,00	–
Kalafior	szt.	–	–	–	–	15,00	12,00	–	7,00 – 8,00
Brokuł	szt.	–	–	7,50	–	8,00	10,00	–	6,00
Bruksełka	kg	–	14,00	10,00	10,00	11,00	12,00	–	7,00
Salata	szt.	5,00	5,00 – 9,00	5,50	4,00	5,00	5,00	5,00 – 6,00	–
Szczypior	pęczek	2,00	3,40	3,50	3,00	2,50	3,00	4,00	3,50
Koper	pęczek	3,00	3,50	3,50	2,50	3,00	3,50	4,00	3,00
Rzodkiewka	pęczek	4,00	3,50	3,50	2,50	3,00	4,00	4,00	3,00
Kalarepa	kg/szt.	4,00**	–	–	–	3,50	4,00	5,00**	–
Pieczarki	kg	12,00	9,00	11,50	7,90	9,00	11,00	16,0	8,00
Chrzan	kg	–	16,00	–	25	–	25,00	–	20,00
Imbir	kg	–	16,00	18	–	24,00	22,00	25,00	–
Miód	kg	32,0 – 40,0	45,00	45,0 – 52,0	40,00	40,00	40,00	40,00	35,0 – 45,0
Jabłko	kg	4,00	3,00 – 5,00	3,80 – 5,00	4,00	3,50	5,00	2,50 – 3,90	4,00
Gruszki	kg	7,00	7,50	7,50	7,00	–	9,00	6,00 – 8,00	5,00

Objaśnienie: * - kg ** - szt. *** - pęczek

PASZE

WRZESINY

DLA TRZODY

Mieszanka tucznik 1	100 kg	256,00
Mieszanka tucznik 2	100 kg	248,00
Mieszanka prosięta 1	100 kg	330,00
Mieszanka prosięta 2	100 kg	294,00
Mieszanka prosięta 3	100 kg	282,00
Koncentrat PWT	100 kg	414,00
Koncentrat T-15	100 kg	382,00
Koncentrat LPK	100 kg	382,00

DLA DROBIU

Koncentrat nioska	100 kg	324,00
Mieszanka nioska 1	100 kg	268,00
Mieszanka nioska 1 – gran.	100 kg	275,00
Mieszanka kurczęta 1	100 kg	288,00
Mieszanka kurczęta 2	100 kg	278,00
Mieszanka Brojler Finiszer	100 kg	382,00
Mieszanka Brojler	100 kg	382,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	310,00
Mieszanka Brojler Grower	100 kg	298,00
DJ Nioska mieszanka	100 kg	278,00
B-C Mieszanka uzupełniająca	100 kg	232,00

POZOSTAŁE

Mieszanka KGHIN (0-3)	100 kg	292,00
Mieszanka KGHIN (3-9)	100 kg	286,00
Śruta sojowa (46%)	100 kg	326,00
Zboża śrutowane	100 kg	214,00

ŻARY

DLA DROBIU

Kura nioska PD-651	100 kg	300,00
Kaczka/Gęś PD-600	100 kg	298,00
Kurczak 1 PD-548	100 kg	310,00
Kurczak 2 PD-549	100 kg	300,00

DLA BYDŁA

PB-532 NON GMO	100 kg	210,00
PB-812 NON GMO	100 kg	320,00
PB-321 PXTreme Bull Byk NON GMO	100 kg	360,00

Powiat gorzowski

- ❖ Przyjmę ziemię z wykopów – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Sprzedam przyczepę rolniczą Zaław o dł. 6 m i szer. 2,5, burty aluminiowe dzielone, siewnik zbożowy Nordsten 3 m w dobrym stanie oraz myjnię do warzyw – gm. Gorzów Wlkp., tel. 607 368 103.
- ❖ Sprzedam żyto ozime cena: 1650 zł/t – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Kupię niedrogo kombajn w dobrym stanie Fortschritt E-517 sprawny, Fortschritt E-514 sprawny lub z uszkodzonym silnikiem lub kombajn Bizon Rekord niedrogi – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.

KRZESZYCE

DLA TRZODY

Koncentrat Prosiak Piggi	100 kg	440,00
--------------------------	--------	--------

DLA DROBIU

Mieszanka Kaczka KB1	100 kg	232,00
Mieszanka Kaczka KB2	100 kg	220,00
Mieszanka Kurczak Starter	100 kg	224,00
Mieszanka Kurczak Grower 156	100 kg	216,00
Mieszanka Brojler Starter	100 kg	244,00
Mieszanka Nioska	100 kg	228,00
Koncentrat Nioska	100 kg	320,00

DLA BYDŁA

Milsan Mleko zastępcze	100 kg	900,00
Mieszanka Cielak	100 kg	260,00
Koncentrat Cielak	100 kg	320,00
Koncentrat Opas Sanbull	100 kg	320,00
Mieszanka Krowa Mleczna Lactoma	100 kg	200,00
Koncentrak Krowa Mleczna Protamilk	100 kg	320,00

DOSTĘPNA PASZA DLA KONI I GOŁĘBI

STARY DWÓR, gmina TRZCIEL

DLA TRZODY

Koncentrat Prowitex	25 kg	109,00
Koncentrat Prowimax	25 kg	100,00

DLA DROBIU

Pasza dla niosek, granulowana	25 kg	69,00
Pasza dla Kurczat0-6 tyg.	25 kg	69,00
Pasza dla kurcząt powyżej 6 tyg.	25 kg	69,00
Brojler do 3tyg.	25 kg	76,00
Brojler GROWER od 3 tygodni	25 kg	75,00
BROJLER Finiszer	25 kg	74,00
Kaczki i gęsi do 3 tyg.	25 kg	69,00
Kaczki i gęsi powyżej 3 tyg.	25 kg	68,00
Koncentrat dla niosek	25 kg	98,00

DLA KRÓLIKÓW

Mieszanka	25 kg	68,00
-----------	-------	-------

- ❖ Kupię zbiornik po beczkowie 600 l niezardzewiały oraz 3 butle hydroforowe i rury 100 – tanio – gm. Bogdaniec, tel. 887 534 454.
- ❖ Sprzedam grunty rolne o pow. 12,00 ha (kl. III b-IV-V) wraz z zabudowaniami, cena do uzgodnienia – Mościszki, gm. Witnica, tel. 95 751 54 93.
- ❖ Sprzedam kombajn Bizon REKORD Z058, rok prod. 1988, stan dobry – gm. Kłodawa, tel. 503 823 442.
- ❖ Sprzedam odsadki jałówki 5 szt., byczki 2 szt. – gm. Deszczno, tel. 600 482 071.

Powiat krośnieński

- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, waga 450 kg – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam siano majowo-czerwcowe w belach 120x150 około 500 szt. – gm. Krosno Odrzańskie. tel. 697 958 374.
- ❖ Sprzedam łubin – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam metalowe słupy, wiązary, teownik, blachę falistą na konstrukcję garażu 6 x 5 m; cena 3000 zł, ciągnik Białoruś, koparko-spycharkę 1990

ŻYWIEC

Powiat nowosolski

- ❖ Sprzedam opryskiwacz RAU 3 800 l o szer. rob. 18 m - komputerowe sterowanie, sadzarkę i kopaczkę do ziemniaków, przyczepę rolniczą 4 t,

WOŁOWY I WIEPRZOWY - w zł/kg

PUNKT SKUPU RZEŻNIA	Młode bydło rzeźne		Krowy	Tuczniki	
	A-buhajki	Klasa I		Klasa I	Maciory/Kastraty
REJÓW	14,00 ¹⁾		–	7,20 ¹⁾	–
KRZESZYCE	14,00 ²⁾	13,00 ²⁾	10,50 ²⁾	–	–

Oznaczenia: 1) - cena netto; 2) - cena brutto

(łyżka chwyதாகowa); cena 14500 zł, betoniarkę 280 l (szeroki wieniec na bębnie); cena 1600 zł – gm. Krosno Odrz., tel. 509 478 057.

- ❖ Sprzedam mieszanę owsa z wyką; ok. 18% białka; cena 1,20 zł/kg – gm. Krosno Odrz., tel. 724 453 246.
- ❖ Sprzedam ogiera G-ASTER – wiek 2 lata, typ szlachetny, maść karo-gniada, ładny, dobrze ułożony – gm. Krosno Odrz., tel. 511 184 962 lub 501 585 162.
- ❖ Kupię łąki 2-3 ha w okolicach Brzeżnicy lub Bytnicy – tel. 724 133 999.
- ❖ Sprzedam przyczepę do transportu zboża 10 ton, przyczepę do transportu balotów 8 m długa – gm. Gubin, tel. 518 191 006.
- ❖ Sprzedam jęczmień paszowy i pszenżyto ozime – gm. Krosno Odrzańskie, tel. 667 471 384
- ❖ Sprzedam pług obrotowy 2-skibowy Lemken, przyczepkę samochodową, bażanty bananowe młode – gm. Gubin, tel. 530 151 875
- ❖ Sprzedam skrzynię przekładniową do zgarniacza obornika typu Lubin – gm. Dąbie, tel. 691 720 485.
- ❖ Sprzedam siano i słomę 120/150, łubin, owies, pług 3-skibowy, 2 ha gruntów ornych – obręb Połupin – gm. Dąbie, tel. 663 635 673.
- ❖ Sprzedam przewracarkę – gm. Dąbie, 721 848 271.
- ❖ Sprzedam siano w kostkach – gm. Krosno Odrz. tel. 693 874 053.
- ❖ Sprzedam ziemię 33 ha w tym 4 ha lasu, położoną w pobliżu miasta Krosno Odrzańskie; m. Budynia, 25 km od granicy. Ziemia klasy V-VI wykorzystywana obecnie jako grunty orne. Cena 1350000 zł. Całość otoczona lasami, graniczy z rzeką Młynówką. W pobliżu ośrodek wypoczynkowy Dąbie nad jeziorem Wielkie, niedaleko zabytkowy pałac, zakole rzeki Bóbr, ośrodki agroturystyki, jazdy konnej, polowania, grzybobrania, lasy pełne jagód... tereny ekologiczne – tel. 691 403 628.
- ❖ Sprzedam śrutownik ssąco-tłoczący z mieszalnikiem pasz i waga. Sprzedam 4 przedpłuźki do pługa obrotowego RabeWerk – gm. Dąbie tel. 691 720 485

Powiat międzyszyrzejcki

- ❖ Sprzedam działkę rolną o powierzchni 2,07 ha – Sokola Dąbrowa, – gm. Bledzew, tel. 692 203 464.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy BIZON z rozdrabniaczem i kabiną; rok budowy 1988, rozrzućnik obornika T-088 (produkcja NRD) – ład. 10 ton; rok budowy 1986, siewnik zbożowy MAZUR szer. robocza 4,0 m – tel. 605 329 315.
- ❖ Sprzedam kombajn zbożowy Massey Ferguson 620 (na części), kombajn zbożowy Bizon 50 z sieczkarnią, rozrzućnik obornika Czarna Białostocka (nowa podłoga) – gm. Przytoczna, tel. 501 467 080.
- ❖ Sprzedam kosiarkę rotacyjną polską, siewnik poznaniak, pająka do siana (przewracarko-zgrabiarka na 7 kół), rozrzućnik obornika i wapna ruski, pług 2-skibowy obrotowy, bronę rozkładaną 5-polową – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.
- ❖ Kupię ciągnik Ursus C-360 lub C-330 (może być do remontu) oraz przyczepę do remontu D 47 – gm. Trzciel, tel. 606 658 828.

przyczepę D-47 wywrotkę 4,5 t, rozrzućnik obornika RUR, rozrzućnik obornika Czarna Białostocka 4 t – gm. Nowe Miasteczko, tel. 699 912 173.

- ❖ Sprzedam 10 t pszenicy ozimej luzem lub workowanej, cena do uzgodnienia – gm. Niegosławice, tel. 795 987 100.
- ❖ Sprzedam przyczepę sztywną 3,5 t, zarejestrowana i ubezpieczona, pre-sa Z-224/1, pług 3-skibowy, talerzówkę 2,5 m Agro Tom – Stypułów, tel. 604 321 906.
- ❖ Sprzedam gospodarstwo rolne Piękne Kąty – gm. Siedlisko, tel. 514 423 988.
- ❖ Sprzedam Przyczepa sztywna 3,5 t zarejestrowana i ubezpieczona, pług – skibowy, talerzówkę 2,5m Agro Tom – Stypułów, gm. Kozuchów, tel. 604 321 906.

Powiat słubicki

- ❖ Sprzedam silnik 7,5 kW, Krajegę 5,5 kW, siewnik Poznaniak, szer 2,7 m – gm. Górzycza, tel. 95 759 15 08.
- ❖ Sprzedam kultywator 5 m oraz pług 4 skibowy Polski – gm. Rzepin, tel. 607 274 796.

Powiat strzelecko-dreźniecki

- ❖ Sprzedam pszenicę, pszenżyto, żyto – miejscowość Strzelce Krajeńskie, tel. 667 023 064.

Powiat sulęciński

- ❖ Sprzedam konny przetrząsacz widłowy do siana oraz kosiarkę konną – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam 4 tony jęczmienia jarego odmiany Adwokat, rok po wymianie – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam siano i słomę w belach o śr. 120 magazynowana w stodole – gm. Krzeszyce, tel. 504 823 461.
- ❖ Sprzedam grunty orne (do 10 ha) na terenie – gminy Lubniewice, tel. 507 197 255.
- ❖ Sprzedam i dowiozę prosiaki lub zamienię za zboże – gm. Krzeszyce, tel. 509 975 905.
- ❖ Sprzedam byczki odsadki i jałówki rasy Limousine, byka (wiek 17miesięcy) rasy Limousine z pełną dokumentacją potwierdzającą czystość rasy – gm. Sulęcín, tel. 663 444 183.

Powiat świebodziński

- ❖ Sprzedam siewnik POZNANIAK – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Kupię ciągnik Zetor, przystawkę i siewnik do kukurydzy oraz rozsiewacz nawozu – tel. 728 032 907.
- ❖ Sprzedam słomę – gm. Świebódzin, tel. 662 932 128.
- ❖ Sprzedam agregat uprawowo-siewny 3 m Pom Brodnica 2013 r., koła - felgi z oponami 825/20, lejek do nawozu, kultywator o szer. 3 m, przyczepę 750/20, opielacz do buraków, drobne części do Bizona 56, ramę do bron,

MATERIAŁ SIEWNY

GROCH SIEWNY TURNIA ST. KW. C1 • JĘCZMIEŃ JARY TROFEUM ST. KW. C1

Gospodarstwo Rolne Michał Ostrowski

Złotnik 28 • Gmina Żary

tel. 68 374 13 07 • tel. 600 966 295 • tel. 660 945 100

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

KRZESZYCE		
Asortyment	Wielkość opak.	Cena w zł/op.
INSEKTYCYDY		
Ammo Super	1 l	120,00
Karate Zeon	1 l	208,00
FUNGICYDY		
Topsin m 500sc	1 l	64,00
Mirege 450 EC	1 l	60,00
Bumper 250 EC	1 l	95,00
Falcon	1 l	156,00
HERBICYDY		
Agrosar 360 SL	1 l	18,00
	5 l	75,00
	20 l	260,00
Roundup 360 Plus	1 l	30,00
	5 l	110,00
	20 l	340,00
Roundup Flex 480SL	1 l	42,00
	5 l	175,00
Helosate 450SL	1 l	25,00
	5 l	100,00
Mustang Forte 195SE	1 l	65,00
	5 l	310,00
Mustang 306 SE	1 l	118,00
	3 l	562,00
Lentipur	1 l	31,00
	5 l	135,00
Lanced	0,2 kg	133,00
	0,5 kg	330,00
	1 kg	640,00
Boxer	1 l	45,00
	5 l	202,00
Axial 50 EC	1 l	178,00
	5 l	858,00
Axial komplet pak	2 x 1 l +40 kg	315,00
Lintur	0,15kg	57,00
	1 kg	365,00
Chwastox Extra	1 l	17,00
Chwastox Turbo	1 l	29,00
Chwastox Trio	1 l	39,00
Mistral 70 WG	0,5 kg	87,00
Leopard extra 0,5 EC	1 l	42,00

- ramkę do podczepiania wideł lub łyżki do cyklopa – gm. Świebodzin, tel. 600 729 962, 692 446 813.
- ❖ Sprzedam uroczysko 1 ha – Grodziszczce, gm. Świebodzin, tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam ziemniaki jadalne i paszowe – gm. Świebodzin, tel. 601 884 531, 693 708 162.
- ❖ Sprzedam 2 ha ziemi w Boryszynie – gm. Lubrza, tel. 663 411 075.
- ❖ Sprzedam: agregat uprawowo-siewny Warta – 2m – 6 tys. zł; opryskiwacz Rau 2000 – 5 tys. zł; brony posiewne 5-elementowe składane – 800 zł; rozrzutnik obornika 1 osiowy – 6 tys. zł; gm. – Świebodzin tel. 608 789 451.
- ❖ Zdecydowanie kupię kozy – gm. Świebodzin, tel. 697 039 172.
- ❖ Sprzedam krowy do dalszej hodowli – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam rozdrabniacz słomy, 4-letni pług 4-skibowy polskiej produkcji, przyczepę wywrotkę 4 t do remontu – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam części do prasy Fortschritt – gm. Świebodzin, tel. 665 510 508.
- ❖ Sprzedam roztrzaskacz 6-rzędowy do siana, heder 4 m do rozdrabniacza zielonek typu Fortschritt – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak, agregat uprawowo-siewny Amazone – gm. Lubrza, tel. 507 593 811.
- ❖ Sprzedam lub zamienię Prasa Claas 2A wariant 180 – gm. Zbąszynek, tel. 888 102 028.
- ❖ Sprzedam zgrabiarkę karuzelową Tamasz 3,5 m – gm. Zbąszynek, tel. 668 526 006.
- ❖ Sprzedam łubin wąskolistny (1 t) – gm. Skąpe, tel. 663-180-230.
- ❖ Sprzedam 15 krów mlecznych rasy HF – gm. Szczaniec, tel. 888 054 437.

Powiat zielonogórski

- ❖ Sprzedam pszenicę i pszenżyto ozime, owies, ziemniaki paszowe – gm. Świdnica, tel. 664 134 260; 68 32 73 152.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę, ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam owies, pszenicę i ziemniaki – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam opryskiwacz Douven 3400/24 m, bronę talerzową 4 m ciężką, przyczepę HL 8011, przyczepę czeską BSS, kombajn Bizon – gm. Sulechów, tel. 695 568 702.
- ❖ Sprzedam śrutownik Bąk, betoniarkę 150 l, taczki ohar – gm. Świdnica, tel. 889 485 429.
- ❖ Sprzedam śrutownik bijakowy 11 kW – gm. Babimost, tel. 606 538 410.
- ❖ Sprzedam Silos Bin 60 ton – 2 szt., dmuchawę przewietrzającą i załadownicą, wentylator R 700, skrzynkę transportową wywrotkę na tuz, przyczepkę samobierającą (8-10 m³) – gm. Sulechów, tel. 795 989 521.
- ❖ Sprzedam płyty sklejk 2,30x1,10 – cena 50 zł oraz prasę kostkującą K 442/1 – gm. Sulechów, Kruszyna, tel. 795 989 521.
- ❖ Kupię ciągnik Fortschritt 300 lub 303, może być do remontu – gm. Trzebiechów, tel. 691 933 715.
- ❖ Potrzebny mechanik do prasy Z 224/1 – gm. Sulechów, tel. 783 699 921.
- ❖ Sprzedam owies i pszenicę – gm. Sulechów, tel. 603 359 226.
- ❖ Sprzedam prosięta – gm. Zbąszynek, tel. 606 761 504.
- ❖ Sprzedam przyczepkę jednoosiową do przewożenia bydła, pompę do szamba 3-fazową, spawarkę elektryczną, silnik 10 kW, betoniarkę 150 l – gm. Trzebiechów, tel. 68 351 42 96, 884 092 304.
- ❖ Sprzedam rozrzutnik obornika Fortschritt T-088, sortownik do sortowania cebuli i ziemniaków – gm. Babimost, tel. 606 538 410.
- ❖ Sprzedam pszenżyto ozime, grykę wysuszoną, oczyszczoną nie pryskaną – gm. Nowogród Bobrzański, tel. 662 902 237.
- ❖ Sprzedam pług podorywkowy 5-skibowy „Grudziądz”, 7 balotów siana dobrej jakości – gm. Świdnica, tel. 501 105 627.
- ❖ Sprzedam kombajn BIZON Z056, stan dobry – gm. Kargowa, tel. 508 053 826.
- ❖ Kupię pług 4-skibowy zagonowy, na zabezpieczeniach sprężynowych lub resorowych – gm. Babimost, tel. 512 505 897.
- ❖ Sprzedam żyto, około 20t – gm. Sulechów, tel. 722 339 569
- ❖ Sprzedam brony ciężkie 20, brony posiewne, łubin słodki żółty, opony nowe 16, głowicę nową do C-330, kopaczkę konną zabytkową – gm. Trzebiechów, tel. 691 933 715.
- ❖ Kupię ciągnik rolniczy z silnikiem 4-cylindrowym + TUR, Ursus lub Zetor – gm. Nowogród Bobrzański, tel. 793 677 507.

Powiat żagański

- ❖ Sprzedam pszenicę ozimą luzem lub w workach, na paszę lub do siewu oraz drzewi kompletne z lusterkiem, lewe przednie do BMW 530D – gm. Niegosławice, tel. 795 978 100.
- ❖ Sprzedam ziemię orną 2,58 ha – miejscowość Karczówka – tel. 694 532 046, 534 006 222.
- ❖ Wynajmę świder zawieszany na TUZ ciągnika, napęd WOM – gm. Iłowa, tel. 888 919 297.
- ❖ Sprzedam owies i grykę ekologiczną z certyfikatem – gm. Szprotawa, tel. 603 110 841.

NAWOZY

KROSNO ODRZAŃSKIE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	4680,00
Saletra wapniowa	4200,00
Saletrzak 27%	4300,00
Mocznik 46% – 25 kg	5240,00
FOSFOROWE	
Superfosfat wzbogacony 40%	4000,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Polifoska 6	5540,00
Luboplón	2000,00
Lubofoska 4-12-12	3900,00
MAGNEZOWE	
Wapno nawozowe – big-bag	550,00
Wapno nawozowe	650,00

- ❖ Sprzedam większe ilości mleka koziego oraz młode kózki, sprzedam scenę na platformie podwozowej – Gorzupia Dolna, – gm. Żagań, tel. 509 310 641.
- ❖ Sprzedam owies – gm. Iłowa, tel. 516 045 735.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak tanio, reduktor obrotów poziomy 3 kW nowy do podajników czepakowych do transportu zboża na silosy (cena do uzgodnienia), silnik 10 kW w komplecie z bijakami do zboża ssąco-tłoczący – Chotków, tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam grunty rolne o pow. 2,58 ha położone we wsi Karczówka – gm. Brzeźnica koło Żagania. Cena do uzgodnienia po wcześniejszym kontakcie – tel. 698 836 730.
- ❖ Sprzedam jarzma porodowe dla macior z korytami – 7 szt. Cena do uzgodnienia – tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam sadzonki lawendy odmiany Grosso i Grappenhall, doniczka po 4 zł, w sprzedaży także większe sadzonki, możliwość wysyłki lub dowozu – Silno Małe, gm. Wymiarki, tel. 722 073 825.
- ❖ Sprzedam pług 4-skibowy, tryki kameruńskie, jagnięta mieszańce z rasą mięsną – same gubią runo (krzyżówka Kamerun + BMC) – gm. Brzeźnica, tel. 605 052 992.
- ❖ Sprzedam miody surowe, miody z dodatkami (czarnuszka, malina) w słoikach 1 kg i 0,5 kg, z własnej pasieki, przebadane w laboratorium, sezon 2022 oraz octy jabłkowe na miodzie z ziołami – 0,5 l, kiszony topinambur w słoikach (możliwa wysyłka) – gm. Brzeźnica, tel. 605 660 440.
- ❖ Kupię ładowacz CYKLOP sprawny w dobrym stanie – gm. Żagań, tel. 506 893 546.
- ❖ Sprzedam pług 3 skibowy PHX, pług 4 skibowy, kultywator 2,7m oraz kosiarkę rotacyjną 1,7m – gm. Żagań, tel. 691983855.
- ❖ Wynajmę świder zawieszany na TUZ ciągnika, napęd WOM, – gm. Iłowa, tel. 888919297.
- ❖ Sprzedam owies i grykę ekologiczną z certyfikatem. – gm. Szprotawa, tel. 603 110 841.
- ❖ Sprzedam większe ilości mleka koziego oraz młode kózki, sprzedam scenę na platformie podwozowej, Gorzupia Dolna, – gm. Żagań, tel. 509310641.
- ❖ Sprzedam owies – gm. Iłowa, tel. 516045735.
- ❖ Sprzedam grunty rolne o powierzchni 2,58ha położone we wsi Karczówka gm. Brzeźnica koło Żagania. Cena do uzgodnienia po wcześniejszym kontakcie. tel. 698 836 730.
- ❖ Sprzedam jarzma porodowe dla macior z korytami 7szt. Cena do uzgodnienia, tel. 791 782 664.
- ❖ Sprzedam sadzonki lawendy odmiany Grosso i Grappenhall, doniczka p9 – 4 zł, w sprzedaży także większe sadzonki, możliwość wysyłki lub dowozu. Silno Małe, – gm. Wymiarki, tel. 722 073 825.
- ❖ Sprzedam pług 4-skibowy, tryki kameruńskie, jagnięta mieszańce z rasą mięsną, same gubią runo (krzyżówka kamerun+BMC) – gm. Brzeźnica, tel. 605052992.

KRZESZYCE

Asortyment	Cena w zł/t
AZOTOWE	
Saletra amonowa 34%	3500,00
Mocznik	3100,00
Saletrzak	2900,00
Siarczan amonu	2400,00
Saletrosan	3000,00
FOSFOROWE	
Superfosfat 40%	3900,00
POTASOWE	
Siarczan potasu	6800,00
Sól potasowa 60%	3600,00
WIELOSKŁADNIKOWE	
Amofoska 4-12-12	3300,00
Amofoska 5-10-25	4000,00
Polifoska 6-20-30	4800,00
Suprofos 5-10-25	4000,00
HYDROKOMPLEX	160 zł za 25 kg
MAGNEZOWE	
Wapno magnezowe	550,00
SIARCZAN MAGNEZU	3200,00

- ❖ Sprzedam miody surowe, miody z dodatkami (czarnuszka, malina) w słoikach 1kg i 0,5kg, z własnej pasieki, przebadane w laboratorium, sezon 2022 oraz octy jabłkowe na miodzie, z ziołami-0,5l., kiszony topinambur w słoikach, możliwa wysyłka – gm. Brzeźnica, tel. 605660440.
- ❖ Sprzedam siewnik Poznaniak tanio, reduktor obrotów poziomy 3 kW nowy do podajników czepakowych do transportu zboża na silosy – cena do uzgodnienia, silnik 10 kW w komplecie z bijakami do zboża, ssąco-tłoczący. Chotków, tel. 791782664.

Powiat żarski

- ❖ Sprzedam działkę rekreacyjno-budowlaną za lasem między górami i stawami, 5 km od Żar – tel. 607 035 344.
- ❖ Sprzedam przyczepę wywrotkę na 3 strony D47, ORKAN-2, opony: 18,4/30; 16,9/28; 900/20; koła: 9,5/32; 9,5/36 – gmina Siedlec, tel. 693 439 340.
- ❖ Sprzedam ciągnik Ursus C 360, ciągnik Białoruś 50, sortownik do ziemniaków, przyczepę 3,5 t sztywną, 2 śrutowniki Bąk z silnikami, kosiarkę grzebieniową Osa, opryskiwacz 400 l z atestem, prasę kostkującą Sipma Z-224 oraz bydło opasowe – gm. Brody, tel. 503 745 466.
- ❖ Sprzedam grykę owianą ok. 4 t Królów – gm. Trzebień, tel. 606 858 841.

Pozostałe

- ❖ Kupię siano z magazynu – gm. Wieleń, tel. 605 747 941.
- ❖ Sprzedam większą ilość kukurydzy suchej na paszę – gm. Wieleń, tel. 605 747 941.
- ❖ Kupię ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy, siewnik do kukurydzy, rozsiewacz nawozu – tel. 728 032 907.
- ❖ Kupię ciągnik Zetor fortterra, agregat uprawowy 3 m, formownicę do redlin ziemniaków, sadzonkę do ziemniaków talerzową – tel. 795 807 728.
- ❖ Kupię Bizon Rekord, B5, Class, sortowniki do ziemniaków, pług obrotowy Kverneland, Femard, siewnik zbożowy, agregat siewny, opryskiwacz ciągnany na kołach Pilmel – tel. 511 924 809.
- ❖ Kupię rozsiewacz wapna RCW Unia Brzeg, dmuchawę do zboża ssąco-tłoczącą – tel. 790 318 118.
- ❖ Sprzedam śrutownik ssąco-tłoczący z mieszalnikiem lub bez, nadstawkę M423 do rozsiewacza nawozów RAUCH 735M – gm. Zbąszyń, tel. 781 611 827.

1733-9685 Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
na 5,00 zł
10
szdzienik 2022

Lubuskie Aktualności Rolnicze

w 2023 r.

tylko **7,00 zł**
miesięcznie

42,00 zł
półrocznie

84,00 zł
rocznie

PRENUMERATA MIESIĘCZNIKA

**ZAMÓW
PRENUMERATĘ
JUŻ
DZIŚ**

Prenumeratę można zamówić
również u doradców terenowych
w Powiatowych Zespołach
Doradztwa Rolniczego
lub w Redakcji
Lubuskich Aktualności Rolniczych
w Kalsku

odcinek dla nadawcy

nr rachunku odbiorcy:

24 1130 1222 0030

nr rachunku odbiorcy cd.:

2053 4720 0004

odbiorca:

Lubuski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego
Kalsk 91, 66-100 Sulechów

kwota:

zleceniodawca:

tytułem:

Polecenie przelewu / wpłata gotówkowa

* niepotrzebne skreślić

nazwa odbiorcy	Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego																														
nazwa odbiorcy cd.	Kalsk 91, 66-100 Sulechów																														
nr rachunku odbiorcy	24113012220030205347200004																														
											W		P		waluta					kwota											
nr rachunku zleceniodawcy (przelew/kwota słownie (wzrost))																															
nazwa zleceniodawcy																															
nr rachunku zleceniodawcy																															
nazwa zleceniodawcy cd.																															
tytułem																															
tytułem cd.																															
opłata:																															
pieczęć, data i podpis(y) zleceniodawcy																															

stempel dzienny:

opłata:

ZACZYNAMY
15
kwietnia

Targowisko WIEJSKIE

**SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA
PRODUKTÓW ROLNYCH**

P L A C

PRZY SIEDZIBIE LODR W KALSKU

SOBOTA w GODZ. 8.00 - 14.00

warzywa i owoce

jaja i drób z wolnego wybiegu

wyroby wędliniarskie

sery i wyroby mleczne

pieczywo i ciasta własnej produkcji

miód i produkty pszczelarskie

zapraszamy